

Bokprovning på Svenska barnboksinstitutet: En dokumentation

Årgång 2023

#bokprovning

© Svenska barnboksinstitutet (Sbi)
Odengatan 61, 113 22 STOCKHOLM
Tel. 08-54 54 20 50
e-post: info@barnboksinstitutet.se
www.barnboksinstitutet.se
Får citeras om källan anges.
Begreppet Bokprovning är varumärkesskyddat
av Svenska barnboksinstitutet.
ISSN 1652-5566

Sbi SVENSKA
BARNBOKS
INSTITUTET
THE SWEDISH INSTITUTE FOR CHILDREN'S BOOKS

Svenska barnboksinstitutets Bokprovning

Bokprovningen består av öppna föreläsningar för alla intresserade, en utställning med årets barn- och ungdomsböcker samt en dokumentation med statistik och analyser. Begreppet Bokprovning är varumärkesskyddat av Svenska barnboksinstitutet. Bokprovningen genomförs med stöd från Region Stockholm.

En översikt – inget kvalitetsurval

I Bokprovningen går Svenska barnboksinstitutet igenom föregående års utgivning av barn- och ungdomsböcker och presenterar den genom statistik och fördjupningar i bland annat framträdande teman. Bokprovningen är därmed ett slags litteraturhistoria i mikroformat, som enbart tittar på ett enskilt år, men där jämförelser även förekommer bakåt.

I årets Bokprovning ingår de tryckta böcker från 2023 som inkommit till Sbi senast den sista februari 2024. Statistikdelen täcker inte digital utgivning (e-böcker, ljudböcker, appar och annan digital litteratur). Institutet samlar i nuläget inte på denna, men följer utvecklingen inom området.

I Bokprovningen görs ingen bedömning av de enskilda böckernas kvalitet. Syftet är i stället att se till **hela** utgivningen och bredden i den. Den som är intresserad av kvalitetsbedömningar hänvisas till dagstidningarnas och andra aktörers kritikerverksamhet samt de enskilda böckerna för egen bedömning.

Litteraturlistan som återfinns i dokumentationen innehåller endast de titlar som nämns i texten och är alltså **inte** en förteckning över samtliga böcker som utkom 2023.

Föreläsningar och utställning

2024 års Bokprovning föreläsningar genomförs digitalt den 11 april 2024. Föreläsningarna filmas även och görs tillgängliga på Sbi play senare under 2024. En utställning med hela utgivningen presenterad utifrån teman och litteraturkategorier visas i institutets bibliotek 11 april–31 maj. All dokumentation publiceras på institutets webbplats och är fritt nedladdningsbar där.

Begreppsförklaring

Svenska barnboksinstitutet använder tio huvudkategorier för att dela in utgivningen. De är:

- Bilderböcker
- Kapitelböcker
- Mellanåldersböcker
- Ungdomsböcker
- Tecknade serier
- Poesi
- Dramatik
- Sångböcker
- Samlingar
- Faktaböcker

Huvudkategorierna har en blandning av genre-, form- och åldersindelning enligt följande:

Bilderböcker vänder sig oftast till barn upp till sex år. Minst hälften av en bilderbok utgörs av bilder, som är jämnt fördelade. Vissa bilderböcker är åldersöverskridande.

Kapitelböcker utgör litteratur för åldern sex till nio år och är oftast rikt illustrerade textböcker.

Mellanåldersböcker vänder sig till barn och ungdomar mellan ungefär nio och tolv år.

Ungdomsböckernas målgrupp börjar vid cirka tolv års ålder och fortsätter upp till vuxenromanerna. Gränsen mellan ungdomsroman och vuxenroman blir allt svårare att dra. De ungdomsböcker som vänder sig till äldre ungdomar har underkategorin Unga vuxna.

Innehåll

Svenska barnboksinstitutets Bokprovning.....	5
En översikt – inget kvalitetsurval.....	5
Föreläsningar och utställning.....	5
Begräppsförklaring.....	5
Sammanfattning.....	8
Bokprovning årgång 2023.....	9
Mycket oförändrat i utgivningen – men ännu färre ungdomsböcker.....	9
Bokutgivarna och bokförsäljningen.....	10
Krig och flykt i barn- och ungdomslitteraturen 2023.....	11
Nordisk mytologi och folktro.....	13
Artificiell intelligens – skrivet om och skrivet av.....	14
Feelgood och feelbad – kärlek och gängkriminalitet.....	15
Funktionsvariationer och funktionsnedsättningar.....	16
Översättningar och skildringar från olika delar av världen.....	17
Böcker publicerade på andra språk än svenska i Sverige.....	18
Berättarteknik och form.....	19
Återutgivning.....	20
Genomgång av litteraturkategorier.....	22
Bilderböcker.....	22
Kapitelböcker.....	23
Mellanåldersböcker.....	25
Ungdomsböcker.....	26
Tecknade serier.....	27
Samlingar.....	28
Dramatik, poesi och sångböcker.....	28
Faktaböcker för barn och unga 2023 – trendkänslig samhällsbarometer eller bara vilda djur?.....	29
Barnämnesord.....	32
Vad är barnämnesord?.....	32
Barnämnesord 2023 – en översikt.....	32
De vanligast förekommande barnämnesorden 2023.....	33
Litteraturlista över titlar nämnda i texten.....	35
Barn- och ungdomsböcker.....	35
Teoretisk litteratur.....	41
Svenska barnboksinstitutets statistik.....	43
Utgivningen av barn- och ungdomsböcker.....	43

Originalsvenska och översatta barn- och ungdomsböcker.....	45
Översättningar av barn- och ungdomsböcker.....	50
Böcker publicerade på annat språk än svenska	52
Program Bokprovning årgång 2023	61
Föreläsare och skribenter.....	62

Sammanfattning

Utgivningen av barn- och ungdomslitteratur i Sverige 2023 kan beskrivas med devisen ”if it ain’t broken, don’t fix it”. Mängden utgivna böcker är ungefär densamma som föregående år, liksom innehållet i dem. Spår och teman i utgivningen som har varit framträdande de senaste åren kvarstår. Möjligen är det ett tecken i tiden. Lågkonjunktur och minskad bokförsäljning kan vara bidragande orsaker till att förlag och upphovspersoner, och i stor utsträckning även konsumenter, premierar säkra kort.

Den sista februari 2024 hade det inkommit 2 197 tryckta barn- och ungdomsböcker till Svenska barnboksinstitutet (Sbi) med 2023 som utgivningsår, vilket innebär en ökning med 14 titlar jämfört med året innan (knappt 1 procent). Bilderböcker är fortsatt den största kategorin i utgivningen, följd av faktaböcker, mellanåldersböcker och kapitelböcker. Förändringarna inom respektive kategori var relativt begränsade. Det enda undantaget är ungdomsboksutgivningen, där antalet utgivna titlar fortsatte att minska för sjunde året i rad. På dessa år har utgivningen mer än halverats – den lägsta nivån sedan Sbi började dela upp utgivningen i kategorier 2002. Orsaken är minskad lönsamhet på grund av att ungdomar läser mindre samt läser på originalspråk. Dagens läsande ungdomar ingår i nya typer av globala läsgemenskaper, till exempel #booktok på den sociala plattformen TikTok, och föredrar i hög grad att köpa och läsa böcker på engelska.

Den tryckta boken – som Sbi:s statistik täcker – har en stark ställning inom barn- och ungdomslitteraturen i Sverige medan den digitala originalutgivningen är fortsatt liten. Tryckta böcker står också för merparten av försäljningen. Sett till hela den tryckta barn- och ungdomsboksutgivningen har Sbi de senaste åren noterat en utveckling mot en alltmer originalsvensk utgivning och ett minskat antal översättningar. Den utvecklingen avstannade 2023. Översättningarna ökade marginellt i antal och står nu för 33 procent av utgivningen, vilket fortfarande är mycket lågt historiskt sett, men marginellt mer än 2022, då andelen var 32 procent.

Majoriteten av de barn- och ungdomsböcker som publiceras i Sverige ges ut av reguljära förlag. De största utgivarna var 2023 färre till antalet men ökade sin andel av utgivningen något. För småförlag och egenutgivare som endast ger ut någon enstaka titel gällde det motsatta. Trots en ökad mängd utgivare totalt sett var alltså en stor del av utgivningen koncentrerad till ett fåtal förlag. Även antalet utgivna titlar på hybridförlag fortsatte att öka under 2023, men ändå minskade antalet debutanter, som annars också brukar öka i takt med denna utgivning, då många ger ut sina första böcker på hybridförlag.

Innehållsligt och tematiskt speglar den svenska barn- och ungdomsboksutgivningen ofta aktuella tendenser och händelser i omvärlden. Det gäller även 2023 års utgivning, i vilken två av de mest framträdande ämnena var krig och flykt. Sbi har därför vidtalat författaren Christina Wahldén att ta sig an ämnet i årets Bokprovning. Hennes genomgång visar ett starkt intresse för historiska konflikter i utgivningen, samtidigt som erfarenheter från dagens närliggande konflikt i Ukraina tycks ha påverkat hur krigets splittring av familjer skildras. Även faktaböckerna får en genomlysning av en extern gästförfattare och -föreläsare, bibliotekarien Fredrik Holm, med anledning av att faktaboksutgivningen mer än fördubblats sedan 2010-talets början. Han konstaterar att mycket är sig likt i utgivningen och noterar en tendens att barn är relativt anonyma i just faktaböcker för barn.

Några andra av 2023 års mest framträdande teman är folktro och nordisk mytologi, artificiell intelligens, ytterligheterna feelgood och feelbad samt funktionsvariationer och funktionshinder. Utöver fördjupningar i dessa teman innehåller dokumentationen ett övergripande avsnitt om utgivningen, bokutgivarna och bokförsäljningen, översättningar och skildringar från olika delar av världen, böcker publicerade på andra språk, berättarteknik och form, återutgivning samt en genomgång av utgivningen kategori för kategori. Nytt för i år är att Sbi har inkluderat ett resonemang om de så kallade barnämnesorden som sätts på alla barn- och ungdomsböcker i Sverige. Detaljerade siffror över den tryckta utgivningen presenteras i statistikdelen.

Bokprovning årgång 2023

Mycket oförändrat i utgivningen – men ännu färre ungdomsböcker

Den sista februari 2024 hade det inkommit 2 197 tryckta barn- och ungdomsböcker till Svenska barnboksinstitutet (Sbi) med 2023 som utgivningsår, vilket innebär en ökning med 14 titlar jämfört med året innan (knappt 1 procent). Utgivningen ligger således fortsatt på en jämn nivå.

Det är inte bara mängden böcker som är sig likt, utan också innehållet i dem. Spår i utgivningen som har varit framträdande de senaste åren kvarstår även 2023. Möjligen är det ett tecken i tiden. Lågkonjunktur och minskad bokförsäljning kan vara bidragande orsaker till att förlag och upphovspersoner, och i stor utsträckning även konsumenter, premierar säkra kort.

Bilderböcker fortsatte dominera som största kategori i utgivningen, följd av faktaböcker, mellanåldersböcker och kapitelböcker. Förändringarna inom respektive kategori var relativt begränsade. De kategorier som ökade mest i antal titlar under 2023 var kapitelböcker och bilderböcker, men förändringarna är små sett över tid. Samlingar och ungdomsböcker minskade mest. I samlingarnas fall var minskningen stor men odramatisk, då den i praktiken innebär att utgivningen är tillbaka på samma nivå som 2021 efter en tillfällig ökning 2022. Mer anmärkningsvärd är minskningen i ungdomsboksutgivningen, där antalet utgivna titlar fortsatte att minska för sjunde året i rad. På dessa år har utgivningen mer än halverats och nivån är nu den lägsta sedan Sbi började dela upp utgivningen i kategorier 2002.

Det är den originalsvenska ungdomsboksutgivningen som har minskat, med en fjärdedel. Översättningarna har tvärtom ökat något igen. Sbi har konstaterat i tidigare Bokprovningar att orsaken till den nedåtgående spiralen enligt förlagen själva är bristande lönsamhet (se till exempel *Bokprovning*, årgång 2022, 28). Det beror delvis på att dagens läsande ungdomar ingår i nya typer av globala läsgemenskaper, till exempel #booktok på den sociala plattformen TikTok, och i hög grad föredrar att köpa och läsa böcker på engelska. Ungdomar läser också i viss utsträckning böcker som har lanserats för vuxna. En av de mest omdiskuterade genrerna 2023 var så kallad romantasy, som kombinerar romance och fantasy. Det är en typ av litteratur som länge har funnits i ungdomslitteraturen, men som för närvarande huvudsakligen ges ut för vuxna även om den också läses av ungdomar (Nauwerck; *Ungdomsbarometern 2023* 6–7). Dessa faktorer i kombination med en minskad läsning bland ungdomar generellt de senaste åren (*Ett läsvänligt hem* 4, *Mediebarometern 2023* 80) gör att varken den originalsvenska eller den översatta utgivningen blir lönsam för de svenska förlagen (se vidare avsnittet *Ungdomsböcker*).

Sett till hela den tryckta barn- och ungdomsboksutgivningen har Sbi de senaste åren noterat en utveckling mot en alltmer originalsvensk utgivning och ett minskat antal översättningar. Den utvecklingen avstannade 2023. Översättningarna ökade marginellt i antal och står nu för 33 procent av utgivningen, vilket fortfarande är mycket lågt historiskt sett, men marginellt mer än 2022, då andelen var 32 procent. Förutom den lite större ökningen av översatta ungdomsböcker, från 27 titlar 2022 till 46 titlar 2023, och något fler översatta bilderböcker än föregående år, var förändringarna i olika kategorier marginella. Publiceringen av förstautgåvor minskade något medan återutgivningen ökade, men även dessa skillnader är små.

Engelskan fortsatte att dominera som översättningsspråk och stod för 62 procent av den översatta utgivningen. Fortsatt var det därefter nordiska grannspråk och större europeiska språk som flest titlar översattes från. Liksom tidigare år hade könsfördelningen bland upphovspersonerna en klar övervikt mot kvinnliga upphovspersoner i samtliga kategorier förutom tecknade serier. Dominansen var inte lika stark när det gäller huvudpersonernas kön, men flickorna var fler än pojkarna i samtliga kategorier.

Innehållsligt och tematiskt speglar den svenska barn- och ungdomsboksutgivningen ofta aktuella tendenser och händelser i omvärlden. Det gäller även 2023 års utgivning, i vilken två av de mest framträdande ämnena var krig och flykt. Dessa har varit tongivande i utgivningen sedan kriget i Syrien bröt ut och resulterade i stora flyktingströmmar 2015. Drygt 40 titlar om flykt från

krig utkom under 2016 och Sbi har sedan dess tagit upp flykt och/eller krig i samtliga Bokprovningar, förutom under pandemiåren då dessa teman var mindre framträdande (se *Bokprovning*, årgång 2016, 10–11; årgång 2017, 8–9; årgång 2018, 10; årgång 2019, 10–11; årgång 2020, 16; årgång 2022, 18–19).

År 2023 var krig och flykt åter två av årets mest tongivande teman. Sbi har därför vidtalat en extern föreläsare och temaförfattare, författaren Christina Wahldén, att ta sig an ämnet i årets Bokprovning (se rubriken Krig och flykt i barn- och ungdomslitteraturen 2023). Några andra av 2023 års mest framträdande teman är folketro och nordisk mytologi, artificiell intelligens, ytterligheterna feelgood och feelbad samt funktionsvariationer och funktionshinder (se särskilda rubriker).

De slutsatser som dras i Bokprovningen och den statistik som presenteras gäller den tryckta utgivningen av barn- och ungdomsböcker. Sbi har i dagsläget inte de tekniska möjligheterna att samla på digital utgivning och inte heller Kungliga biblioteket har någon tillförlitlig statistik att tillgå. Sbi har de senaste åren ändå försökt kartlägga den digitala utgivningen genom att beställa punktbelysningar av området av litteraturforskaren Ann Steiner (se till exempel *Bokprovning*, årgång 2022, 8–9). Dessa har visat att förlagen de senaste åren har överfört sin backlist till digitala format och ofta ger ut nya böcker även som e-bok och/eller ljudbok. Även om den digitala utgivningen därmed har blivit etablerad på den svenska barnboksmarknaden pekar många förlag på svårigheter att få lönsamhet i den (*Bokprovning*, årgång 2022, 7). Den tryckta boken har en stark ställning inom barn- och ungdomslitteraturen i Sverige medan den digitala originalutgivningen är fortsatt liten. Då utvecklingen inom det digitala området var begränsad under 2023 och statistikläget fortsatt gör det svårt att kartlägga utgivningen gör Sbi i årets Bokprovning en paus i försöket att redovisa siffror för den digitala utgivningen.

Bokutgivarna och bokförsäljningen

Under 2023 gav 290 olika förlag och andra utgivare, inklusive egenutgivare, ut tryckta barn- och ungdomsböcker i Sverige. 46 av dessa gav ut sex titlar eller fler. Motsvarande siffror 2022 var 270 respektive 58 utgivare. Trots att utgivningen var ungefär lika stor som året innan har alltså antalet utgivare ökat, men inte de som ger ut sex eller fler titlar. Det är småförlag och egenutgivare som vardera ger ut någon enstaka barn- eller ungdomsbok som har ökat i antal. De tio förlag som gav ut flest titlar under 2023 stod för 51 procent av utgivningen, 1 procent mer än året innan. Trots den ökade mängden utgivare totalt sett är alltså en stor del av utgivningen koncentrerad till ett fåtal förlag.

Majoriteten av de barn- och ungdomsböcker som publiceras i Sverige ges ut av reguljära förlag, men även exempelvis föreningar, skolor, bibliotek och privatpersoner ger ut böcker. De tre största utgivarna av tryckta barn- och ungdomsböcker 2023 sett till antalet utgivna titlar var, liksom föregående år, Bonnier Carlsen (225 titlar), Rabén & Sjögren (151 titlar) och Tukan (131 titlar). Tukan och Rabén & Sjögren bytte plats i tabellen. Bonnier Carlsen och Tukan minskade sin utgivning, med 6 respektive 17 procent, medan Rabén & Sjögren ökade sin marginellt. Den största förändringen bland övriga utgivare var Egmont Publishings stora ökning från 75 titlar 2022 till 125 titlar 2023. En del av denna ökning ligger emellertid i utgivningen av 24 Bamse-böcker i miniformat som samlades i en adventskalender.

De två stora förlagskoncernerna i Sverige minskade båda sin andel av barn- och ungdomsboksutgivningen 2023. Bonnierförlagen (av vilka Bonnier Carlsen, Bokförlaget Max Ström, Bokförlaget Semic, Bonnier fakta och Gondol gav ut barn- och ungdomsböcker 2023) och Storytel-koncernen (Rabén & Sjögren, B. Wahlströms, Lind & Co och Dar al-muna) stod båda för vardera 11 procent av utgivningen. Av de förändringar som skedde på barnboksmarknaden kan nämnas att Bokförlaget Hedvig köptes upp av Studentlitteratur.

Utgivning på hybridförlag fortsatte att öka under 2023, till 193 titlar från 169 året innan. En stor del av den ökningen har sin förklaring i att Lava förlag ökade sin utgivning, till 52 titlar 2023 från 16 året innan. Även Visto förlag ökade sin utgivning, till 86 titlar från 73 året innan. Trots

den ökade utgivningen på hybridförlagen minskade antalet debutanter, som annars också brukar öka i takt med denna utgivning, då många ger ut sina första böcker på hybridförlag.

Enligt Svenska Bokhandlareföreningens och Svenska Förläggareföreningens försäljningsstatistik minskade försäljningen av barn- och ungdomsböcker under 2023 i kronor räknat med 2,5 procent. Det gällde alla ålderskategorier förutom 0–3 år där försäljningen ökade något. Minskningen var allra störst när det gäller böcker för ålderskategorierna 12–15 år och Unga vuxna, cirka 11 procent. Försäljningsstatistiken som helhet sträcker sig nu över sex år och visar att de äldre ålderskategorierna också är de som har minskat mest sett i längre perspektiv. Totalt sett stod ålderskategorierna 12–15 år och Unga vuxna för knappt 6 procent av den samlade försäljningen av barn- och ungdomslitteratur 2023. Det är avgjort mindre än övriga (*Bokförsäljningsstatistiken 2023* 18–19, 51–53, 79).

Försäljningsstatistiken visar också att försäljningen av antalet tryckta barn- och ungdomsböcker totalt sett minskade 2023. Styckförsäljningen av digitala barn- och ungdomsböcker, som i sig är mycket liten, minskade också något, medan strömningarna ökade. Trots ökningen står dock strömningar för endast 14 procent av omsättningen totalt sett (*Bokförsäljningsstatistiken 2023* 19, 51–53). Den tryckta boken har således fortsatt en mycket stark ställning inom barn- och ungdomslitteraturen.

På topp 20-listan för försäljning är det mesta sig likt från föregående år. Den mest sålda barn- och ungdomsboken i Sverige 2023 var *Förrädaren*, skriven av Youtube-humorgruppen IJustWantToBeCool, som även toppade listan 2022. Även upphovspersonerna till den näst mest sålda boken, *Resan till Interversum*, är desamma som föregående år, Youtube-profilerna Tomu och Yumi, Maria Frensborg och Gustaf Lord. Precis som föregående år domineras resten av listan av delar i kända bokserier, framför allt Elias Våhlunds och Agnes Våhlunds bokserie Handbok för superhjältar, Camilla Brincks Musse & Helium-serie och J. K. Rowlings Harry Potter-serie. En titel som bryter mönstret är *Läs. Boken för dig som vill börja läsa* av Katarina Kuick, Sanna Borell, Hedvig Häggman-Sund och David Henson, en inspirationsbok för nybörjarläsare som placerade sig på listans sjunde plats (*Bokförsäljningsstatistiken 2023* 62).

Krig och flykt i barn- och ungdomslitteraturen 2023

Gästsribent: Christina Wahldén

Det pågår över femtio väpnade konflikter runt om i världen just nu, främst i Mellanöstern och Afrika (Davies, Pettersson och Öberg). Vi har aldrig haft så många flyktingar som nu. UNHCR uppger att 110 miljoner människor är på flykt. De flesta av dem är internflyktingar i deras eget land (*10 fakta om flyktingar*).

Hos Bris, Barnens rätt i samhället, har den nationella stöddinjen för barn sedan början av 2024 fått in fler samtal än vanligt om oro för krig. Magnus Jägerskog, generalsekreterare på Bris, säger att Sverige brister när det gäller information och att göra barn delaktiga i frågor som rör kriser (*Efter ÖB:s uttalande*).

Förra året publicerades drygt 40 barn- och ungdomsböcker som handlar om krig och/eller om flykt. Ungefär hälften tar upp eller utspelar sig under andra världskriget, som är det tydligaste temat i utgivningen. I övrigt handlar två böcker om Ukraina, en om Syrien, en om Litauen, en om kriget i Afghanistan och en om flyktingar i Sverige från Afghanistan. Böckerna återfinns i alla kategorier, men med en övervikt mot böcker riktade till läsare i åldern 6–12 år.

Ungdomsboken *Tunneln* av holländska Anna Woltz utspelar sig i London 1940. Det är bombräder varje natt och Ella och hennes familj sover i tunnelbanan. Dit kommer överklassflickan Quinn, hennes bror Sebastian och den streetsmarta pojken Jay. Här finns även en tydlig kärlekshistoria, som ett slags stötfångare mot krigsskildringen.

Camilla Lagerqvists mellanåldersbok *Mot okänt land* är första delen i bokserien Krigets barn, som handlar om finska krigsbarn, också under andra världskriget. Den skildrar traumat då 70 000 barn evakuerades till Sverige och skildes från sina föräldrar. En del förlorade sitt första språk,

några kom aldrig tillbaka hem till Finland. I boken är kriget tydligt närvarande, men också här finns en kärlekshistoria.

Även mellanåldersböckerna *Falskmyntarna i Berlin* och *Nobelpristagaren i Köpenhamn* av Hanna Blixt och Jakob Blixt är delar i en bokserie. Böckerna är en blandning av fantasy och historiska fakta. Här finns en portal för tidsresor och ett hemligt sällskap. Första boken handlar om en falskmyntarkupp i koncentrationslägret Sachsenhausen. Andra boken utspelar sig i Danmark och skildrar upptakten till hur runt 7 000 danska judar flydde till Sverige hösten 1943.

Vanna Rosenbergs mellanåldersbok *Stjärntecknarna* handlar om Dora och Franz i ett namnlöst krig i Europa. Som läsare uppfattar jag det som andra världskriget ur ett judiskt perspektiv. Det är en starkt poetisk skildring av en trasig värld sedd med barnets blick. Insprängt i berättelsen finns också korta texter från Dantes *Den gudomliga komedin*, som i sin tur skildrar ett nedstigande i helvetets nio kretsar, upp för Skärseldsberget och in i paradiset. På samma sätt som kärlek och fantasy är medel att hantera krig i böcker för barn och unga, kan poesi också vara det.

Av de böcker som handlar om andra världskriget utspelar sig alla utom en i Europa. Den enda bok som skildrar kriget ur något annat perspektiv än europeiskt är mellanåldersboken *Jag överlevde Pearl Harbor 1941* av Lauren Tarschis. Den handlar om Danny som flyttar med sin mamma från New York till Hawaii för att få det lugnare. Då sker den japanska attacken. Även om platsen är utomeuropeisk är berättelsen ändå skildrad ur ett västerländskt perspektiv.

Krig skildras oftast ur vinnarnas synvinkel. När det gäller andra världskriget är brittena och amerikanerna hjältar ur ett västerländskt perspektiv, liksom motståndsrörelsen i Frankrike och i andra länder. Ryssarna skildras som badguys i väst, för att inte tala om tyskarna. Vi vet vilka som vann och det gör läsarna också. Det som slår en när man arbetar med att skriva om krig, också historiska, är att ingen då visste hur det skulle gå. Slutet var inte förutbestämt eller tydligt. Här sitter vi nu med facit, vilket också påverkar handling och tematik i dagens böcker.

Katrina Nannestad från Australien har ändå valt att skriva *Kanin, soldat, ängel, tjuv* utifrån rysk horisont. Mellanåldersboken handlar om den ryska pojken Sasja som följer med ett ryskt kompani på väg mot Berlin under andra världskriget. Han blir inlagd på sjukhus där och med hjälp av särskilda föremål minns han det som han har varit med om. Först bränner tyskarna ryska byar. När Sasja kommer till Tyskland tror pojken att det är tyskarna själva som har bränt de tyska byarna och tycker det är konstigt. Till slut inser han att det är hans egna kamrater, ryssarna, som har betett sig likadant där som tyskarna gjorde i Ryssland. Perspektivet blir det omvända, övervåldet blir lika illa. Den vändningen gör att boken pekar på det mänskliga bortom nationsgränser. Ingen är bättre än någon annan och krig får oss att begå handlingar vi annars inte skulle drömma om.

Enligt Statistiska centralbyrån fanns det i slutet av 2023 sammanlagt 263 899 personer i Sverige som själva är födda i Syrien eller har minst en förälder som är det (*Befolkningsstatistik*). Trots det kom det bara ut en enda bok om kriget som fortfarande pågår där, för unga vuxna, förra året. *Så länge citronträden växer* utspelar sig i just Syrien. Den är skriven av Zoulfa Katouh, född i Kanada, och handlar om Salama som är volontär på sjukhuset i Homs och planerar att fly med sin gravida svägerska. Det är den otäckaste och mest konkreta krigsskildringen i de böcker jag har läst, med många detaljer om vård och våld i krig. Salama är apotekare men tvingas ändå utföra operationer. Sjukhuset blir ett mål i sig. Formmässigt rör sig berättelsen mellan realism och magisk realism.

Salama gör moraliskt tvivelaktiga saker i sin desperation att få en plats ombord på en skruttig fiskebåt. Hon är en flykting som tvingas hota andra för att själv överleva. Här finns också en på sätt och vis opålitlig berättare. Fram till sidan 300 av 400 tror man att den gravida svägerskan Layla verkligen ligger där hemma i soffan och väntar på Salama. Sedan förstår man att hon varit död hela tiden, mördad i en skottlossning, och bara pratat inuti Salamans huvud. Minnena av de döda är lika verkliga som levande personer.

En central del i *Så länge citronträden växer* är en kärlekshistoria, vilket återkommer även i *Nästan framme*, en lättläst serieroman för ungdomar av Katrin Jakobsen och Eva Brandsma. Den handlar

om de afghanska flyktingarna Samir och Hamid som kommer till Sverige, och kärleken mellan Samir och svenska Malin. Boken skildrar inte flykten, utan vad som händer efteråt.

Skildringen av vad som hände efter kriget finns också i en annan lättläst ungdomsbok med just den titeln: *Efter kriget* av Tom Palmer. Den bygger på verkligheten, hur femtonårige Yossi som suttit flera år i koncentrationsläger under andra världskriget skickas till England tillsammans med flera hundra andra barn.

Ingen av böckerna om krig och flykt skildrar eller antyder sexuellt våld i väpnade konflikter, trots att det förekommer väldigt ofta. Att det inte sker i böcker för yngre barn är väntat, men det finns heller inte med i ungdomsböckerna. Kanske uppfattas det som för mörkt. Också pojkar och män utsätts för sexuellt våld i krig, men inte heller det finns skildrat. En förklaring kan vara att det anses för tabubelagt.

Ytterligare ett sätt att gå ett steg ifrån krigets konkreta fasor är att använda sig av allegori i berättelsen. Det görs i bilderboken *Sobrosdalen*, skriven av Lina Goldén och illustrerad av Annie Sjöwall, där näktergalarna har mänskliga drag. En svensk bilderbok som har översatts till ukrainska med titeln *Jakby ty spytav Myška* är *Om du skulle fråga Micha* av Viveka Sjögren, ursprungligen utgiven 2015. Här finns också en allegori om saxar i de poetiska bilderna, som ger utrymme för tolkningar och samtal med unga läsare.

Kommer du ihåg? av Sydney Smith är en bilderbok som inte nämner ordet krig, men som tydligt handlar om flykt. Pappan i familjen finns bara med i minnesbilder. Mamman och barnet ligger i dunklet i en säng och turas om att minnas sådant de varit med om. I bilderna syns föremål i rummet, kanske sådant som de har fått med sig.

Pappans frånvaro är för övrigt ganska genomgående i samtliga böcker: de vuxna männen är inte där. De är soldater eller har dödats i kriget. Tidigare studier av Sbi:s Åsa Warnqvist av de barn- och ungdomsböcker om flykt från krig som kom ut i Sverige mellan 2014 och 2018 visar att stabilitet och traditionella värden är viktiga i böckerna. Framför allt böcker för yngre barn handlar om kärnfamiljer som antingen flytt tillsammans eller återförenats (Warnqvist 62). Man kan fundera på om förändringen nu, med frånvarande män, har med kriget i Ukraina att göra. Kanske blev vi först då medvetna om att vuxna män kan hindras från att lämna landet eftersom de måste stanna och försvara det.

Sverige har varit ett land i fred de senaste 200 åren. Är vi ”fredsskadade”, ett ord som provocerat mycket i den offentliga debatten? Vad vet vi egentligen om krig här? Och vilka är ”vi”? Det har de senaste 100 åren kommit en stor mängd människor hit som flytt från krig och förföljelse. Trauma från krig följer med i generationer, det vet vi sedan tidigare.

Media klarar oftast inte av att hålla mer än en, den senaste, väpnade konflikten i blickfånget. Alla krig i afrikanska länder får kanske en notis i sommartorkan. Vi glömmet kriget i Syrien för kriget i Ukraina, som vi glömmet för kriget mellan Israel och Hamas. Och ju längre bort något är, desto mindre viktigt verkar det vara. Men vad är det som gör att hälften av de böcker som ges ut i Sverige om krig för barn och unga utspelar sig runt andra världskriget? Har vi lättare att ta till oss krig på historiskt avstånd? Från och med i år är Sverige medlem i Nato. Det återstår att se om det vägvalet får någon konsekvens för hur krig skildras i barn- och ungdomsböckerna.

Genom att läsa böcker med barn om krig gör vi dem starkare och klokare, mer empatiska. Böcker om krig väcker i bästa fall förståelsen för och empatin med den andre.

Det hade kunnat vara jag.

Nordisk mytologi och folktro

Sbi har flera gånger tidigare, i synnerhet i föregående års Bokprovning, noterat ett ökat intresse för att utforska de nordiska myterna och nordisk folktro i barn- och ungdomsboksutgivningen (se till exempel *Bokprovning*, årgång 2022, 17–18). Intresset har inte svalnat. Väsen ur den svenska folktron dyker upp flitigt i 2023 års böcker. Till exempel förekommer bäckhästen i två mellanåldersböcker, Camilla Lindes *Hästen från vattnet* och Charlotte Cederlunds och Gabrielle Nilssons *Blodsippans varning*. Den försöker locka barn upp på sin rygg för att galoppera med dem

ned i ett vatten och dränka dem. I ungdomsboken *Kamera obskyra* av Elin Edberg plågas gymnasieeleven Dante av en mara som kommer ta hans liv om han inte lyckas bli av med den. Ungdomsboken *Havling* av Linda Åkerström är en fantasyberättelse som bygger vidare på den svenska folksagan om Hårgalåten, nedtecknad 1785, då djävulen enligt sägnen spelade fiol så förtrollande att alla traktens ungdomar dansade ihjäl sig.

Böcker om gestalter ur den nordiska mytologin har också ökat stadigt de senaste åren. Särskilt Loke är en populär asagud att skriva om. I *The Norse Myths that Shape the Way we Think* (2023) förklarar Carolyne Larrington Lokes popularitet med att han ofta omtolkas som en ungdom på glid som ställs som antihjälte mot Tor och Oden: ”His questing intelligence, easy charm, sexual attractiveness and relaxed relationship with ethical questions turn him into a favourite antihero. In contrast with Óðinn, old, unattractive, and restlessly anxious about the coming destruction of the gods, or with Þórr, who is often bumbling and brainless when he is not thuggish, Loki has come out well in many recent versions of his story” (142).

Ett exempel på hur Loke omtolkats i 2023 års barn- och ungdomsböcker finns i mellanåldersboken *Loke. En ond guds hemliga dagbok* av Louie Stowell. Den är en humoristisk bildroman berättad i dagboksform där guden Loke har gjort för mycket dumheter och blivit förvisad till jorden. Han är förvandlad till en pojke med skolplikt som måste sona sina hyss genom att klara av de uppdrag Oden ger honom. I kapitelboken *Lokes barn* av Ævar Þór Benediktsson och Evana Kisa ser berättelsen olika ut beroende på vilka val läsaren gör. Med i handlingen finns Lokes barn Fenrisulven och Midgårdssormen. Om de är ett hot mot läsaren eller ej beror på hur läsaren hanterar uppdraget att bli deras barnvakt.

Johanna Mo har i mellanåldersboken *Det döende trädet*, första delen i bokserien Lodurs skugga, använt namnformen Lodur som ofta förknippas med Loke. Nanna ramlar in i en parallell värld där det råder vikingatid och våren är flera månader försenad. Båda världarna går mot total klimatkatastrof och den enda som kan rädda dem är Nanna, med sin mammas halsband med en liten bit trä i: den sista helande delen av Yggdrasil. På väg genom det förfrusna landskapet mot världsträdet möter hon Lodur, Midgårdssormen, Fenrisulven och andra kända figurer ur den nordiska mytologin.

Under 2023 kom den fjärde delen i kapitelbokserien Jacks Öde av Martin Olczak och Anna Sandler, *Ragnarök i Stockholm city*. Ragnarök drabbar Stockholm och delar av staden förstörs. Här är Loke en skatlik man i kostym som ljuger och försöker lura Jack och hans mormor ödesgudinnan så att de inte ska kunna stoppa Ragnarök. Ödesgudinnor hittar vi även i mellanåldersboken *Ett magiskt arv* av Maria Friedner. Signes mamma är allvarligt sjuk utan att läkarna hittar något fel på henne. Därför måste Signe tillbringa midsommar hos sina mosttrar på en ö. De visar sig vara asatrons nornor och nu måste Signe ta sin mammas plats i deras ritualer. Så länge mamman är sjuk och inte kan handarbete kan ingen dö och inga nya människor föds runt om i världen.

Även inom faktabokskategorin förekommer nordisk mytologi som ämne. I till exempel *Spännande fakta om vikingarnas värld* av Björn Höglund och *Vikingar. Den stora boken. Från Birka till Ragnarök* av Peter Bergting tas bland annat vikingarnas tro och riter upp.

Artificiell intelligens – skrivet om och skrivet av

Under 2023 fick artificiell intelligens (AI) sitt stora genombrott hos allmänheten. Svensk press publicerade 6 486 artiklar som nämnde ”artificiell intelligens” under året, mer än dubbelt så många som året innan. Ingenjörer må fortfarande debattera huruvida någon befintlig AI ännu har klarat Turingtestet – i vilket en människa ska försöka avgöra om vederbörande konverserar med en AI eller annan människa – men allmänheten har accepterat ChatGPT och Midjourney som text- och bildverktyg baserade på AI.

Även antalet barn- och ungdomsböcker som tar upp AI har ökat under 2023. Det kan vara en viktig del av handlingen, där en AI kan vara en av berättelsens karaktärer, eller skymta förbi i förbigående. Det har under 2023 även utkommit två titlar vars upphovspersoner klargjort att de

har använt AI-verktyg för att skapa böckerna. Dessa titlar nämner AI enbart i sina informationstexter – AI förekommer inte i handlingen i böckerna. *Trisse Traktor* av Nicholas Fernholm är en bilderbok vars text och illustrationer helt skapats av AI. Bokens text har genererats av ChatGPT-3.5 och illustrationerna av Midjourney. Mellanåldersboken *The lost colour* av Johan Edfeldt är en översättning av författarens *Den försvunna färgen* från 2018. Översättningen är gjord med ChatGPT och utifrån det AI-genererade utkastet har författaren själv redigerat den översatta texten.

I fiktionen hör AI vanligtvis hemma i science fiction-berättelser och vi hittar fortfarande de flesta förekomsterna där. I den sjätte delen i mellanåldersbokserien Imperiets arvingar, *Världsdanaren* av Oskar Källner och Karl Johnsson, befinner sig huvudpersonerna ombord på ett rymdskepp med sin egen AI, Arisa. Hon beskrivs som ”mer än bara ett avancerat datorprogram, hon är sin egen person” (17). I ungdomsboken *Ett nytt hem* av Eva Holmquist tvingas Vani efter ett piratangrepp lämna rymdskeppet hon vuxit upp på och ta sin tillflykt till rymdstationen Tenang. Livet som flykting på Tenang är inte så enkelt och Vani har svårt att passa in, men hon får en vän, rymdstationens AI Saya.

Mer hotfulla artificiella intelligenser hittar vi i Timo Parvelas mellanåldersbok *Virus*, del fem i bokserien om planeten Kepler. Där koloniserar en grupp människor från jorden en ny planet. På jorden har datorerna börjat ta över och dödar människor för att få tillgång till energikällor. I mellanåldersboken *Kelgrisen* av Samir VII berättar den gamla maskinen Ara om Digitalkriget, där maskiner byggda med gammal teknologi står mot maskinerna med AI-teknologi. Ledaren för AI-sidan, System-Maskinen, vill att alla maskiner ska uppdateras till AI och bli smarta så att de också blir fria. Men System-Maskinen vill också förslava alla biologiska varelser. I ungdomsboken *Fallet från Eden* av E. P. Ugglå får huvudpersonen Avas minnesluckor sin förklaring av att Ava själv är en AI som delar minnen med en riktig person och existerar i en fysisk kropp.

En mer humoristisk AI-kritik hittar vi i kapitelboken *Resan till Interversum* av Yumi och Tomu, Maria Frensborg och Gustaf Lord. Här färdas Yumi och Tomu in i ”Interversum” (internet) för att avslöja deras evige nemesis Spelmästaren och hans lögner om Yumi och Tomu. Där träffar de Internettan, en AI-robot som beskriver sig själv som en robot ”med mänskliga egenskaper, men jag saknar humor och sinne för konst och kultur” (38).

Det har även kommit en faktabok i ämnet. *Lätta fakta om robotar* av Peter Ekberg förklarar vad robotik är, hur AI fungerar och testas samt hur människans hjärna kan liknas vid hur en robot ”tänker”.

Feelgood och feelbad – kärlek och gängkriminalitet

Det här länge funnits en tendens till mörkare teman i böcker för de lite äldre läsarna. Sonja Svensson myntade redan på 1990-talet begreppet ”idyllfobi” för denna typ av skildringar. Även i 2023 års utgivning förekommer många allvarliga ämnen, i synnerhet i mellanålders- och ungdomsböckerna. Parallellt kan dock utgivningen också dra åt ett annat håll, och 2023 bjuder den både på det som har kommit att kallas feelgood och feelbad, berättelser med lyckligt slut som skapar en varm känsla i läsaren respektive berättelser med mer svärta där saker och ting inte alltid ordnar upp sig.

I föregående års utgivning återfanns feelgood i ungdomsboksutgivningen endast i de lättlästa böckerna, och även där var de få till antalet. 2023 signalerar fler ungdomsböcker feelgood. *Kändiscrush* av Kirsti Kristoffersen hör till de böcker som uttryckligen lanserades som feelgood. Det är första delen i en bokserie om Karoline och Mathias som träffas på en camping och blir kära. Det visar sig att Mathias i hemlighet har gått på auditions för att bli artist, vilket han lyckas med i slutet av boken. Även mellanåldersboken *Kille bortskänkes (gratis!)* av A. K. Sydegård lanserades som feelgood. Här drar Zoes mormor med henne på en husbilsresa genom Europa. Tyvärr måste också den odrägliga men sjukt snygga Love följa med i husbilen.

Starka känslor är ett gemensamt drag för de böcker som marknadsförs som eller tangerar att vara feelgood. Flera bottenar också i svåra ämnen, i synnerhet ungdomsböckerna. Det kan röra sig

om tankar om döden och en farfar som får Alzheimers sjukdom, som i *Amors pilar* av Wibke Brueggemann; frånvarande föräldrar och svek, som i Callum Bloodworths *Supernova*; döda eller sjuka föräldrar och fattigdom, som i *Schack matt* av Ali Hazelwood, eller svartsjuka och trassliga tankar, som i *Skrivet i stjärnor* av Emma Johansson. Men trots de mörka ämnena gör böckernas berättarteknik och andra inslag i handlingen att de ändå betraktas som eller drar åt feelgood. Huvudpersonerna förses ofta med en stor dos humor och det uppstår absurda och komiska situationer, inte sällan på grund av mer eller mindre komiska bifigurer. Därtill finns ett slags grundtrygghet hos huvudpersonerna som gör dem starka. I flera fall har de också ett socialt nätverk att vända sig till.

I böckerna med mörkare teman finns flera berättelser om det aktuella ämnet gängkriminalitet och livet i Stockholms förorter. Här skildras våld, droger, social utsatthet och fördomar, men även starka vänskapsband. I ungdomsboken *Bror* skriver pseudonymen Alex Khourie i jagform om hur han som fjortonåring dras in i kriminalitet, blir langare och hamnar i gängkrig. Boken handlar även om broderskap, lojalitet och mod. Även i ungdomsboken *Abow* av Nora Khalil är kriminalitet och vänskap centrala. Boken är en fristående uppföljare till *Yani* från 2022 och vi får återigen följa Rayan som har börjat gymnasiet i stan. Kompisgänget från Alby har splittrats, Amir har blivit utvisad till Irak och Caspian har förändrats. Rayan saknar sina vänner och när han får reda på att Caspian säljer droger blir han orolig att han ska bli skjuten som så många andra. Mellanåldersboken *Jag är en fuckin' queen* av Ann Olerot handlar också droghandel och dess konsekvenser om än i mer lättsam ton. Här använder sig den något struliga Nanna av sin popularitet för att rädda vännen Millie från att börja långa knark.

Det finns även problematiska vuxna i böckerna som de unga behöver hantera på olika sätt. I Lina Stoltz ungdomsbok *Aldrig förstå, aldrig förlåta* rasar Savannas värld när hon får reda på att hennes pappa var en av tre unga män som i tjuugoårsåldern våldtog en ung kvinna på en fest. Savanna kämpar med att förstå såväl handlingen som hur hennes mamma och bror, som vetat om det, kunnat förlåta pappan. I *Pet* av Akwaeke Emezi, en dystopisk fantasyberättelse för ungdomar, behöver huvudpersonen Jams tillsammans med varelsen Pet bekämpa ett monster, som visar sig vara bästa vännens farbror som begått övergrepp på lillebrodern i familjen.

De problematiska vuxna finns även i mellanåldersböckerna. I Ulrika Goude Westbys *Blomstersystrarna* väljer Malva att bo hos sin mormor efter att hennes mamma varit otrogen och hennes pappa hamnat i fängelse efter att ha kört rattfull och orsakat en annan kvinnas död. *Klara klumphjärta* av Malin V. Olsson handlar om Klara vars mamma är deprimerad efter skilsmässan från Klaras pappa. Klara varvar mellan att oro sig för och ta ansvar för mamman och att vara sur på henne för att hon inte orkar något.

Funktionsvariationer och funktionsnedsättningar

Barn och unga med funktionsvariationer och funktionsnedsättningar syns inte så ofta i barn- och ungdomslitteraturen, men som Sbi har konstaterat i flera Bokprovningar det senaste decenniet har representationen ökat (se till exempel *Bokprovning*, årgång 2019, 15–16; årgång 2020, 19–20). 2023 skildras en rad olika funktionsnedsättningar och funktionsvariationer, både i faktaböcker och skönlitterära berättelser. *Berättelsen om William Hoy. Hur en döv basebollspelare förändrade spelet* av Nancy Churnin är en biografisk faktabok om en framgångsrik basebollspelare som var döv och kom att få stor betydelse för sporten i början av 1900-talet. *Ingen återvändo* av Ömer Oguz är del två i mellanåldersbokserien om Elektrogänget, en grupp barn som får superkrafter. En pojke i gänget har från början en synnedsättning medan en annan är rullstolsburen. I Emma Vestmans mellanåldersbok *Kär på riktigt?* har huvudpersonen Nellie fått en ovanlig kronisk sjukdom som gör henne delvis beroende av rullstol, men berättelsen handlar främst om förälskelse och tonårsliv. I *Ett hjärta av guld* av Sofie Sarenbrant går huvudpersonen Mira en utredning hos BUP för neuropsykiatrisk diagnos, men berättelsens fokus är Miras liv i stallet med hästar, ridlektioner och tävling samt oro för mammans dåliga ekonomi.

Just berättelser om barn och unga med neuropsykiatriska funktionsvariationer syns i lite högre grad i utgivningen 2023 än tidigare. Ofta rör det sig om faktaböcker eller faction. *Autism och ADHD* av Pia Hammargren är en av flera faktaböcker i pekboksformat i bokserien Titta och lär. Pekboken visar ett hjälpmedel på ena sidan av uppslaget och en bild på hur det används på andra sidan: hörselkåpor, fotgunga, timstock, digital platta och fidgets. I slutet följer en handledning för den vuxne som ska läsa boken med barnet. *Vad har hänt med alla vad?* av Anna Sjölund, Stina Nyberg och Natalie Sjölund är en bilderbok med fiktiva karaktärer som personifierar olika hjälpstrategier som behövs när Agata Kaos slagit till i familjens vardag. I slutet av boken presenterar hjälparen Vadi tankesätt och checklistor för att underlätta vardagen för barn som behöver strukturstöd.

Mellanåldersböckerna *Kamouflageprinsessan* av Malin Roca Ahlgren och *Hemmakämparen* av Sanna Juhlin är exempel på skönlitterära vardagsberättelser där den neuropsykiatriska diagnosen står i fokus. I *Kamouflageprinsessan* är det tioåriga Hedda som har problem med sociala relationer i skolan. Hon har svårt för att läsa av de andra barnen och hamnar i konflikt med en lärare. Boken avslutas med faktainslag om ADHD och autism utifrån en beskrivning av Heddas egenskaper. Även Casper i *Hemmakämparen* vantrivs i skolan och har blivit en hemmasittare. Genom Caspers nyväckta intresse för styrketräning lyckas en granne tillsammans med mamman vända Caspers självförtroende, mående och skapa en återknytning med skolans värld.

Ungdomsboken *Mina brott, utbrott och sammanbrott* av Åsa Stenholm är en humoristisk berättelse i dagboksform som tar upp vilka utmaningar som kan följa med en neuropsykiatrisk diagnos. Seb har en diagnos inom autismspektrat och Axel ADHD. De är bästa vänner och hjälper varandra med det som är svårt, eftersom deras funktionsvariationer kompletterar varandra. När en annan elev är ute efter Sebs mediciner hamnar de dock i trubbel. En faktabok som vänder på perspektivet är *Vanliga människor. Autistens guide till galaxen* av Clara Törnvall. Den riktar sig till äldre barn och beskriver "neurotypiker" (alla som inte har något neuropsykiatriskt funktionshinder) för autister. Författaren resonerar kring hur samhället är ordnat utifrån den neurotypiska majoritetens hjärnor, förklarar uttryck och ger tips. Det varvas med autistiska röster i korta berättelser om upplevelser av sociala svårigheter.

Det finns också flera berättelser som skildrar vardagsutmaningar kopplade till högekänslighet. Det förekommer mer uttalat i berättelserna men kommenteras ibland i baksidestexter och förlagsinformation. Bilderboken *Leo är annorlunda* av Jenny Gemsjö Molstre och Hanna Ingvarsson beskriver en pojke i förskolemiljö. Han har svårt med språket och att leka som andra barn, och fokus ligger på vad han tycker om och inte tycker om. I *Det går åt ganska mycket tejp* av Anna Lindholm och Josephine Ekdahl tar Elis mod till sig att gå på kalas, trots att han räds stök och ballonger. För säkerhets skull tar han med sina hörselkåpor, men det är ändå för mycket som blir jobbigt på festen. Den tredje boken om Astrid, *Bara Astrid* av Charlotta Lannebo och Maria Nilsson Thore, är en kapitelbok om Astrids liv i skolan och hennes funderingar kring identitet. Hon är högekänslig med vissa behov av kontroll, kreativ och stark i sin vilja att göra på sitt eget vis. Föräldrarna stöttar när lärare blir för fyrkantiga. Bilderboken *Superpappan och lådbilsracet* handlar om hur det är att leva med en förälder med neuropsykiatrisk funktionsvariation. En superpappa kan älska att leka och bygga maskiner, men samtidigt vara stökig, komma för sent och glömma saker. Och ibland blir han väldigt trött.

Översättningar och skildringar från olika delar av världen

Antalet översatta barn- och ungdomsböcker ökade något, från 696 titlar 2022 till 729 titlar 2023 – detta efter flera år av minskad utgivning. Den översatta litteraturen utgör därmed 33 procent av utgivningen (32 procent bottenåret 2022). Det är framför allt ungdomsböckerna som har ökat i antal, från 27 till 46 titlar, varav en hel del är återutgivning. De kategorier som har störst andel översatta titlar är fortsatt tecknade serier och faktaböcker.

Det språk från vilket flest böcker översattes 2023 var fortsatt engelska. Dessa titlar utgjorde 62 procent av översättningarna. Det språk som ökade mest var franskan, från 45 till 57 titlar. I övrigt

görs de flesta översättningarna från danska, tyska och norska, och enstaka titlar från andra huvudsakligen europeiska språk som nederländska, ukrainska och finska.

En av de fem titlar som översattes från finska 2023 är bilderboken *Anden Aaltonen och konsten att flyga* av Veera Salmi och Matti Pikkujämsä, en färgstinn berättelse med fåglar i mössa och balettkjol om identitet, drömmar och rädslor som begränsar livet. Anden vågar till slut ta sats för en flygning mot Asien. Hebreiska, litauiska, isländska och makedonska är språk som inte fanns med på listan föregående år, men som nu representeras i utgivningen med enstaka titlar. *Tio elefanter hälsar på* av Evelina Daciūtė och Inga Dagilė är en litauisk bilderbok i form av räknesaga om elefanter som går vilse.

I övrigt är det små förändringar bland språken. Här finns enstaka bilderböcker som ger inblickar i världsdelar bortanför Europa. *Mer än något annat glittrar det. En bok om vatten* är en filosofisk dikt av japanska Hiroshi Osada om vad vatten betyder för människan och planeten, med bilder av Ryōji Arai i kraftiga penseldrag som skapar rörelse i det blågröna flodlandskapet. *Laba – den godaste gröten* av Zhang Quisheng och Zhu Chengliang beskriver traditionen att den åttonde dagen i månaden laga den speciella gröten, berättat av flickan Yan som bor på en lantlig gård i Kina med sin mormor. *Tomhet* är en bilderbok av iranska författaren A'zam Mahdavi och illustratören Maryam Tahmāsbī översatt från persiska till svenska. Den handlar om figuren Tomhet som flyttar in när huvudpersonens mamma dör och följer flickan i allt hon gör. Här gestaltar bildernas nedtonade färgskala i sepia samt skuggor och den transparenta karaktären Tomhet flickans känslor efter mammans död.

Flera titlar tar upp emigration. Marit Törnqvists *Sköldpadda och jag*, översatt från nederländska, är en familjeberättelse på temat som tar upp identitet och tillhörighet. Här blir en gammal havssköldpadda bryggan till farfars hemland på andra sidan havet. *Socker i mjölken* av Thrity N. Umrigar och Khoa Le bygger på en folksaga som berättas inom den parsiska folkgruppen i Indien om ett folk som tvingas fly över havet till ett nytt land där kungen först inte vill ta emot dem. Bilderbokens ramberättelse skildrar en flicka som emigrerat till USA där hon bor hos sin moster i storstaden. Flickan känner sig ensam och längtar hem. Mostern berättar då sagan som får flickan att se sin situation med andra ögon och möta det nya landet med ett leende. Bilderna går i en varm färgskala och har ornamenterade ramar när sagan berättas. Över sidorna slingrar växtrankor och orientaliska mönster med påfåglar, vilka skapar en mjuk övergång till flickans nya hemmiljö med skyskrapor och parker.

Böcker som utspelar sig i Afrika är många gånger skrivna av författare verksamma i andra delar av världen och översätts ofta från engelska. Det gäller till exempel *Att lura ett lejon* av den iranska bilderboksförfattaren Mas'ūd Qarah'bāghī, en berättelse om att störst inte alltid vinner. Den baseras på en afrikansk folksaga och bilderna speglar livet i en by någonstans på den afrikanska kontinenten, där barnen går till skogen för att samla ved. Även mellanåldersboken *Flickan med det magiska håret* av den brittisk-nigerianska författaren Tola Okogwu är översatt från engelska. Tolvåriga Onyeka har superkrafter tack vare sitt magiska hår. Berättelsen tar henne från England till Lagos i ett urbant Nigeria där hon får gå på en skola tillsammans med andra barn med magiska gåvor.

Böcker publicerade på andra språk än svenska i Sverige

2023 utkom 93 titlar på andra språk än svenska, vilket är en liten ökning från 88 titlar 2022. Bland dessa finns även titlar med parallelltext på svenska eller andra språk.

Störst i utgivningen på andra språk är titlar på engelska med 32 titlar, varav en tredjedel bilderböcker. Engelska följs i storleksordning av arabiska, persiska och somaliska. På dessa tre språk utgavs nästan uteslutande översättningar av svenska originalberättelser, exempelvis *al-Jurh*, en översättning av bilderboken *Såret* (2022) av Emma Adbåge. Ett par undantag är bilderböckerna *Sirr ṣaghīr* av Lina Abdullah Alhamo, en arabisk originalberättelse om en familj som drabbas av sorg, och *Daryá va Donyá, májérá-ye eid / Darya och Donya, högtidsäventyret* av Baharan

Kazemi och Parinaz Goodarzian, en bilderbok på persiska och svenska om två systrar som hamnar i ett fantasiäventyr där figurer och traditioner från iranska och svenska högtider blandas.

Den somaliska utgivningen minskade markant, från 23 titlar 2022 till 9 titlar 2023. Ett språk som däremot ökade är ukrainska, från 4 titlar 2022 till 8 titlar 2023, vilket kan ses som en effekt av flyktningmottagandet med anledning av det pågående kriget i Ukraina. Tania Goryushina, en ukrainsk konstnär bosatt i Sverige, står bakom bilderboken *Ne taka konjačka*, som även utkom på svenska med titeln *En annorlunda häst* och på engelska med titeln *A different horse*. Det är berättelsen om en häst tecknad av en flicka. Hennes teckning är en färgglad tolkning i naivistisk stil av en vacker häst i leksaksaffärens skyltfönster. Den tecknade hästen har svårt att identifiera sig med hur den ser ut men känner sig samtidigt älskad. Kapitelboken *Adnans hemlighet* (2022) av Peppe Öhman och Rana Kadry, en vardagsberättelse om en pojke vars föräldrar lider av PTSD efter krigsupplevelser, har 2023 översatts och utgivits på ukrainska och engelska med titeln *Taemnytsya Adnana*. Förlaget Funkibator har översatt sex böcker på temat mångfald och funktionshinder från svenska till ukrainska, bland andra *Olidolika* (2020) av Stefan Johansson och Tanja Russita, som på ukrainska har fått titeln *(Nad)nezvyčajni*.

De nationella minoritetsspråken såg en något ökad utgivning. Exempelvis kom sex titlar på meänkieli, bland annat *När lillebror försvann*, en fotografisk bilderbok av Marianne Strand, Lotta Lennartsdotter och Johan Jansson med parallellspråk på svenska och meänkieli. Här funderar en flicka på om önskningar kan besannas. När hon blir störd av lillebror i sin fantasilek råkar hon önska att han försvinner – och så är han borta!

Utgivningen på jiddish bestod av fem titlar, varav flera med parallelltext. *Sblomhl-Boyml. Un di purim-ayanture / Shloyml Boyml and his purim adventure* av Yale Strom och Emil Singer-Fuer är en kapitelbok om klezmermusik, judisk kultur och judisk-romsk vänskap, där läsaren får följa en orkesters äventyr på jiddish och engelska. *Śrbles geburtstog* av Volf Bulba är en fantasi som utspelar sig natten före flickan Soreles födelsedag då hennes säng förvandlas till en båt som seglar till ett magiskt land. Parallelltexten är här på hebreiska och illustrationerna myllrande färgstarka med inspiration av konstnären Marc Chagall.

Två nya småbarnsbilderböcker utkom i en bokserie om flickan Maja på den romska dialekten kaale (romani chib) och svenska. *Maja tšinnela Ĥaabe / Maja handlar mat* av Mia Taikon och Eva Wijk skildrar ett besök i mataffären där Maja och farfar handlar frukt och grönt utifrån farmors inköpslista. Boken innehåller även en ordlista.

Feasta Sámis / Fest i Sápmi och *Gidda Sámis / Vår i Sápmi* av Elin Marakatt och Anna-Stina Svonni är pekböcker med tvåordsmeningar på nordsamiska och svenska. Bilderboken *Mon lean Elle-Márjá / Jag är Elle-Márjá* av Anna Nutti Wiandt och Maria Nordvall handlar om en flicka som börjar skolan och får frågor av de andra barnen om sin samiska identitet och livet i sin by. Även den har parallelltext på svenska.

Berättarteknik och form

I 2023 års utgivning finns, i likhet med tidigare år, böcker som skiljer ut sig från mängden vad gäller berättarteknik och form. Liksom tidigare är det främst i bilderböckerna upphovspersonerna tänjer på gränserna, men exempel finns även i de mer textbaserade kategorierna.

En lek med boken som objekt och tema är något som flera upphovspersoner har tagit fasta på. I mellanåldersboken *En förbjuden bok* av David Levithan bjuds läsaren på tre berättelser som förhåller sig till och går in i varandra. I ramberättelsen ska Donovan och hans klass läsa boken ”Äventyrarna”. Donovans mamma tolkar temat i boken som homosexualitet vilket hon anser inte lämpar sig som läsning. Hon startar en kampanj för att förbjuda boken, medan Donovan och hans klasskamrater kämpar för att få läsa klart den. Varvat med ramberättelsen förekommer kapitel ur ”Äventyrarna” samt en tredje parallellberättelse som handlar om den spirande vänskapen och kärleken mellan Gideon och hans nya skolkamrat Roberto. I slutet visar det sig att Gideon är Donovans lärare och Roberto författaren till ”Äventyrarna”. *En förbjuden bok* kan läsas som ett debattinlägg i den aktuella diskussionen om förbjudna böcker i USA.

Tre berättelser i en finns inte bara i texten utan även i fysisk form i bilderboken *Presenten* av Emma Virke och Emelie Östergren. Den består av tre olika böcker i tre olika storlekar, där de två mindre är placerade inne i den bok som ligger närmast i storleksordning. Böckernas berättelser går också in i varandra. I den första boken möter läsaren Billy, som fyller år och får en bok i present, ”Sagan om Klas-Bertils födelsedag”. Denna bok är i något mindre format än ramberättelsen och är infogad vid dess mittuppslag. I boken om Klas-Bertil får även han en födelsedagsbok, ”Här kommer Pim”, som har infogats vid mittuppslaget till Klas-Bertils bok. Den tredje boken handlar om hunden Pim, som i slutet av sin bok tar sig ut genom ett hål på baksidan och in i berättelsen om Klas-Bertil. De båda tar sig sedan vidare till Billys bok där alla tre leker tillsammans. Vid ramberättelsen slut är Pim i full färd med att gräva ett hål, som manifesteras fysiskt som ett hål utskuret i bakre bokpärmerna. Hålet indikerar att äventyret kan fortsätta på andra sidan. *Presentens* bokomslag ser ut som ett inslaget paket vilket knyter an till bokens utforskande av objekt i objekten och en berättarstruktur med lager på lager. Bokens utförande med varierande pappersstorlek och utklippta hål är produktionsmässigt påkostat och inte minst av det skälet mycket ovanligt i den svenska bilderboksutgivningen.

En annan bilderbok som leker med boken som objekt är *Boken där jag bor* av Klara Marklund. Här tas läsaren emot av figuren Gajden som bor i just den här boken och tar med läsaren på en guidad visning. Bland annat besöks ett uppslag med ord som inte används längre. Ett utskuret hål i baksidan leder läsaren till ett maskinrum med uppmaningen att trycka på en knapp för att boken ska börja igen. Bokstäverna varierar i storlek, typsnitt och uttryck, vilket boken har gemensamt med *Sagan om bokstaven som gick sin väg*, en bilderbok av Ida Wikström. Bokstaven Lilla i rymmer sin väg och kommer till olika slags böcker där sättet att skriva bokstäver skiftar estetiskt. På slutet återkommer Lilla i till sin egen bok, som visar sig vara samma som den läsaren håller i handen.

Flera böcker i 2023 års utgivning inbjuder till interaktivitet. Det gäller huvudsakligen en stor del av de mekaniska småbarnsbilderböckerna (se vidare avsnittet Bilderböcker), men även vissa bilderböcker och textbaserade böcker med alternativ handling. Jöns Mellgrens *Vem saknar vad?* är ett exempel på en bilderbok som aktiverar läsaren. I myllrande bilder med vimmelbokskaraktär ställer texten frågor om vem som saknar tandborste, paraply, sångröst eller sällskap, och läsarens uppgift är att identifiera vem på bilden frågan stämmer in på. I böckerna med alternativ handling måste läsaren göra olika val för att föra handlingen vidare och dessa val påverkar berättelsens innehåll och slut. Ett exempel är Ola Belins *Välj väg! Racet* där tre kompisar ska tävla om vem som kan komma först till skolan. Läsaren får hjälpa en i taget genom att fatta beslut om vad som ska ske. Även i Anna Höglunds bilderbok *I mitt lilla bus* påverkas handlingen av läsarens agerande. På varje uppslag finns en flik, som om läsaren viker upp den visar en alternativ utveckling av berättelsen, där Turess fantasivärld skildras. Även här finns ett hål utskuret i pappret mot sista uppslaget, som blir en öppning till Turess egen värld.

I två av 2023 års böcker påverkas utförande och estetik av att böckerna har skapats under konstskoleutbildningar. Dessa går tydligt emot den allmänna tendensen med starka färger i böcker för barn. Typsnittet på omslaget till kapitelboken *Äggskal / Eyershalekhts* av Taliah Pollack och Oana Achiței heter Mother Tongue och är skapat av Veronika Larsson i samband med ett examensarbete på Konstfack. Boken innehåller parallellspråk på jiddisch och svenska. De skira illustrationerna i grått och ett fåtal färger är dämpade, vilket korresponderar med att bokens två huvudpersoner är sköra ägg. En dämpad färgskala har även mellanåldersboken *Farsan & jag* av Sanna Hedin som skapades under en kurs på HDK Valand. Boken är skapad i collageteknik med bland annat bleknade fotografier som visar en glesbygd med tomma kök, övergivna byggnader och bilvrak. Krocken mellan de ödsliga bilderna och den positiva texten om ett barn och hans pappa skapar en komisk och ibland ironisk dimension som påminner om Jan Stenmarks bilder.

Aterutgivning

Efter ganska många år med en minskad återutgivning ökade den något 2023, från 206 titlar 2022 till 236 titlar 2023. Ökningen består till största del av översatt litteratur, framför allt inom

kategorierna ungdomsböcker och bilderböcker. Återutgivningen består i princip endast av oförändrade nya upplagor och böcker som ges ut i ett annat format men med oförändrat innehåll, som pocketupplagor och Pixiböcker. Även nyöversättningar och verk som får nya illustrationer ses som återutgivning.

De återutgivna ungdomsböckerna 2023 är företrädesvis pocketupplagor av översatta fantasyserier, exempelvis Rick Riordans *Född till hjälte* med påföljande fyra delar om Percy Jackson, Suzanne Collins Hungerspelen-trilogi med prequel samt *Urchin och de dansande stjärnorna* och ytterligare fyra böcker i bokserien *Berättelser från dimslöjornas ö* av M. I. McAllister. Även ALMA-pristagaren Laurie R. King *Säg något* och flera andra populära amerikanska ungdomsboksförfattare är representerade. Den originalsvenska återutgivningen inkluderar ungdomsböcker i pocketupplagor med lite större tonvikt på realism, som *Vem har sagt något om kärlek? Att bryta sig fri från hedersförtryck* av Elaf Ali, *Yani* av Nora Khalil och *Så nära att det bränns* av Christina Lindström.

De återutgivna mellanåldersböckerna inkluderar bland annat historiska berättelser som *Cirkusflickan* av Camilla Lagerqvist och *Eira själv* av Camilla Gripe. Återutgivningen av kapitelboken *Sommarskuggan och kalasbuset* av Tina Mackic och Johanna Arpiainen vittnar om populariteten hos karaktären Sommarskuggan från tv, som även figurerar i två nya kapitelböcker under 2023. *Bosse flyttar in* av Åsa Karsin gavs ut på nytt med bilder i färg och *Vi på Saltkråkan* av Astrid Lindgren kom i sin åttonde upplaga med ny omslagsillustration av Maria Nilsson Thore.

Flera förlag lyfter äldre bilderböcker i bokserier som Klumpe-Dumpe, Ekorrböcker och Kalasserien. Ett exempel på det är *Vilket gulligt föl, Pytte!* av Ingrid Flygare, som gavs ut som Klumpe-Dumpe-bok. Inom bilderboksutgivningen i övrigt återutgavs bland annat Johanna Thydells och Emma Adbåges *Dumma teckning!* och Eva Lindströms *Min vän Lage*. Pixiboksutgivningen innehåller också en stor andel återutgivna bilderbokstitlar.

I den brokiga blandningen av återutgivna faktaböcker finns flera självhjälpböcker, som *Bli en zombieöverlevnadsexpert!* av Herman Geijer, Claes Tovetjärn och Elin Jonsson, som lär ut hantering av olika sorters krissituationer, och *Sams skugga. 5 knep som stärker psykisk hälsa.* av Eva Edberg.

Även ett antal jubileumsutgåvor utkom 2023. Hundraårsjubileet av Maria Gripes födelse uppmärksammades med pocketutgåvor av titlarna *Agnes Cecilia. En sällsam historia* och *Tordyveln flyger i skymningen. En beskrivning av vissa händelser i Ringaryd i Småland, iakttagna och dokumenterade av Maria Gripe och Kay Pollak, nertecknade av Maria Gripe* med nyskrivna förord. Även en inbunden upplaga av *Tre trappor upp med hiss* kom i återutgivning. En annan jubilar var *Den lille prinsen* av Antoine de Saint-Exupéry som fyllde 80 år och fick en nyöversättning från franska. Även Sarah Sheppards *Viktiga kartor. För äventyrare och dagdrömmare* firade tioårsjubileum med en ny utökad upplaga med fyra nya kartor.

Genomgång av litteraturkategorier

Bilderböcker

Bilderböckerna är fortsatt den största kategorin i utgivningen och har ökat något 2023, till 760 titlar från 744 titlar 2022. Huvudparten, 70 procent, är svenska original. Bilderbokskategorin innehåller allt från böcker för bebisar att hänga på deras vagnar till mer avancerade bilderböcker med text och bild som inbjuder till samtal och funderingar. Många bilderböcker handlar om barns vardagsliv, där relationer till vänner, syskon, föräldrar och mor- och farföräldrar ofta står i fokus. Ytterligare andra är berättelser om djur, såväl förmänskligade som realistiskt återgivna. En del av bilderböckerna har en tydlig pedagogisk utgångspunkt och inslag av fakta, så kallad faction.

Småbarnsbilderböckerna är en färgglad skara som utgör cirka en femtedel av bilderboksutgivningen. Det är här de så kallade mekaniska böckerna återfinns, böcker för de allra yngsta med rörliga delar som flikar att lyfta på eller dra i. De kan också innehålla ljudeffekter eller pop up-bilder och inbjuder till en mer fysisk interaktion mellan läsare och bok. I Felicity Brooks och Elsa Martins småbarnsbilderbok i hård kartong, *Vad gör man med en snabel? En rolig och interaktiv saga för små fingrar*, ska läsaren stoppa fingrarna i hål för att skapa snablar på elefanterna i boken. Uppmaningar i texten guidar läsaren till att röra på fingret/snabeln åt olika håll. *Lilla hästen* av Malin Barthelson bygger på samma typ av interaktivitet, med en mjuk hästmule och en berättelse om när Lilla hästen tappar bort sina vänner på väg till ett nytt stall. Ralf Butschkows bilderbok *Öppna inte!* uppmanar redan i titeln läsaren att inte öppna boken. Den läsare som trotsar detta möts på första sidan av texten ”Nej! Nu öppnade du ju boken ändå.” Till följd av läsarens agerande rymmer ett gäng djur från en djurpark och läsaren måste nu göra allt för att fånga dem genom att följa uppmaningar som att klappa, gnugga och trycka på sidorna

Att gå och lägga sig och sova är ett ämne som ständigt engagerar i bilderböckerna. Flera titlar från 2023 har som syfte att vara sövande godnattsagor, till exempel *Gäspar du så gäääspar jag* av Annika Meijer och Maria Trolle, i vilken den vuxne läsaren uppmanas att ”Gäääspa stooort när du läser – det smittar av sig!” I Marie Dorléans *En nattpromenad* är det i stället en mamma som väcker sina sovande barn. Boken bejakar växlingarna mellan ljus och mörker. Accenter av ljus – tågfenster, lampsken, månen – spelar mot den djupblå natt som familjen ger sig ut på vandring i för att se soluppgången.

Rädsla för mörker, monster eller spöken finns det mindre av i 2023 års bilderböcker än tidigare. I stället är barns rädslor kopplade till deras vardag och familjerelationer. I *Märit och dummasnälla pappa* av Malin Stenberg Lundgren och Johanna Rehn är rädslan kopplad till en väldigt arg pappa. Becka i *Huvudont. Dagen som inte blev som planerat* av Gittan Negussie är rädd för att mammas migrän ska vara hennes fel och att mamman ska dö.

Död, sorg och saknad är framträdande teman i många bilderböcker. I *Blå ugglan* av Lotta Geffenblad följer berättelsen Stenberg och Granlund som bor tillsammans i en skogsglänta när Stenberg plötsligt dör en dag. Här illustreras sorgen av en stor blå uggle som kort därefter dyker upp i den ensliga gläntan. I Ulf Nilssons och Stina Wirséns *Kära hälsningar från döden* återkommer färgen blå som färg för döden, som inte är skrämmande. Döden är även central i *Någons bror* av Viveka Sjögren, som tar upp det aktuella ämnet skjutningar. Med utgångspunkt från bilder gjorda av femteklassare från Fittjaskolan berättar författaren om sorgen hos de som blivit offer för våld och skjutningar. I slutet finns även här en blå fågel som ger tröst.

En stor del av utgivningen av bilderböcker består av böcker baserade på kända karaktärer. Bluey och hennes familj förekommer i flest böcker. Bluey är från början en animerad tv-serie om en förmänskligad hundfamilj och böckerna är oftast återberättade tv-avsnitt. Det har även kommit böcker baserade på filmer, som *Önskan* av Suzanne Francis (film 2023) och *Luca* (film 2021). Det finns också böcker om karaktärer som först förekommit i böcker eller serietidningar, som Mumintrullen och Bamse. En annan välkänd karaktär som syntes nästan överallt i media

2023 var Barbie, i och med filmen i regi av Greta Gerwig. Dock kom det endast en Barbie-bok 2023, *Barbie. Du kan bli en modedesigner*.

Varje år publiceras en rad bilderböcker om julen. De handlar övervägande om julen på ett positivt sätt, om jullängtan och allt mysigt som hör till med lussebak och julklappar. Även illustrationerna visar oftast en mysig tillvaro med gammaldags inslag. Ett undantag till detta är *Jag vill inte fira jul* av Elin Hägg. Den namnlösa huvudpersonen berättar i rimmad jag-form om sin ovilja att fira jul, trots föräldrarnas peppande, pysslande och pakethetsande. Textjaget vill bara ta det lugnt på julafton, äta pizza och spela spel. Bokens vardagsrealistiska bilder som domineras av färgen grått förstärker berättelsens anti-jultema.

Skogen fortsätter att vara en plats att utforska och ta hand om. I *Hej till allt i skogen* av Julia Wiberg och Hanna Granlund får de allra minsta gå på upptäcktsfärd i den roliga skogen. I *Födelsedagskalas i skogen med Björn och hans vänner. Över 100 saker att hitta* av Rachel Piercey och Freya Hartas är det eken som hyllas och dess betydelse för skogen firas med en födelsedagsfest. Skogen är också en plats där det ofta ska hittas något, till exempel ett föremål. Även självkänsla och mod går att leta efter i skogen och återfinns där av igelkotten Laban i *Vem är rädd för Laban?* av Ann Maliniak och Ida Rosén Branzell. Men skogen kan även vara en skrämmande plats med hinder och faror. Den dimmiga färden genom skogen blir dramatisk och hotfull i *Igelkotten i dimman* av Sergej Kozlov, Jurij Norštejn och Frančeska Jarbusova.

Även djur är fortsatt ett vanligt inslag i bilderböckerna, inte minst katter och hundar som spelar huvudroller i många böcker. Ofta är de människans vän och stöd. I Damon Pirzadehs, Anaïs González Cruz och Astrid Sternngrens bok *Conrad & katten* får vi på rim läsa om hur Conrad under en svår tid finner tröst och vänskap hos en katt. Hunden Charlie drömmer om att få hjälpa människor i böckerna *Charlie och ledarhunden* och *Charlie och polisbunden* av Marlene Fjeld, Anna Södersten och Annika Hirvonen. Men det finns också katter och hundar som går emot människorna och gör som de själva vill. I *Kattpromenaden* av Sara Lundberg tröttnar katten på den vanliga promenaden med sin människa och går i stället sin egen väg. I Marta Altés bok *Stopp!* tycker hunden att han är så duktig som hjälper sin familj när de ropar det han uppfattar som sitt namn, Stopp. I *En hund som heter Katt* av Tomi Kontio och Elina Warsta får också namnet betydelse. Boken om hunden som heter Katt handlar om gemenskap och vikten av att själv få definiera vem man är.

Baek Heena skildrar den elaka och glupska katten Mjau i *Pips mamma*. Mjau äter olovandes upp ett helt ägg, som kläcks i magen. När hon bajsar ut en kyckling fäster hon sig vid den och blir både snäll och kycklingmamma. Boken har en nedtonad färgskala med svartvita kritteckningar där endast den gula kycklingen och en måne är färginslag på uppslagen. I bilderböckernas deckare finns förmänskligade hundar och katter i rollen som detektiver, medhjälpare och tjuvar. En katt i stilenlig trenchcoat är detektiven John Kattson. I tre titlar av Yvan Pommaux, varav den första kort och gott har titeln *John Kattsson, detektiv*, löser han fall som parafraiserar sagorna Rödluvan, Törnrosa och Snövit och de sju dvärgarna. Böckerna andas 1940-tal och knyter an till en film noir-estetik, vilket förstärker deckartematiken. I Björn Bergenholtzs bok *Katterna som försvann* är det i stället poliser som letar efter katter. Poliserna har svårt att hitta dem, men de gömmer sig i bakgrunden i bilderna för läsaren att hitta.

Kapitelböcker

Kapitelböckerna är huvudsakligen rikt illustrerade böcker i kort format. 2023 utkom 364 kapitelböcker, en ökning med 10 procent jämfört 2022 års 327 titlar. Majoriteten, hela 83 procent, är svenska original. Utgivningen består till stor del av bokserier riktade till nybörjarläsarna. Lite mer än en fjärdedel av kapitelböckerna är klassade som lättlästa böcker eller börja läsa-bok.

Utgivningen domineras av realistiska vardagsberättelser, deckare och mysterier, och berättelser där magi och övernaturliga inslag är framträdande, som fantasyberättelser, skräck och spökhistorier. Magiska och övernaturliga inslag är det som har ökat mest i utgivningen under 2023. Det kan röra sig om att få en magisk förmåga, som superhörsel, vilket förekommer i flera

böcker. Det visar sig användbart för att kunna höra allt som sägs på annan plats, men är också obehagligt och svårt att hantera. Detta är något Frans i *Bråk och hemliga brev* av Malin Fredriksson, Frida Persson och Therese Nilsson och Callie i *Callie och spionen i skyn* av Karen Owen och Louise Forshaw får erfar. Callie får superhörsel genom sina nya hörapparater. De är först en plåga i skolan, men visar sig vara magiska och hjälper henne att lösa brott.

Magin är som väntat viktig även i mer traditionell fantasy, som i *Fyrtornet i Alexandria*, andra delen i bokserien Örnfolkets hemligheter av Patrik Bergström och Filippo Vanzo, om småfolket som flyger på örnar bland faraoner och drottningar kring ett historiskt Alexandria. En av många portaler till parallella världar finns i *Guldmånen* av Charlotte Cederlund och Anna Westin, första delen i bokserien Tvillingvärlden. Ella som förlorade sin tvillingbror vid födseln hittar en portal till en fantastisk värld där hennes bror finns. *Strandade på Smaragdön* är första delen i bokserien Gruvbyn av Karl Olsberg och Philipp Ach, med uttalad inspiration från datorspelet Minecraft. Det är en av flera böcker som utspelar sig inne i ett datorspel.

Frida Nilssons och Alexander Janssons *Hundägarna* och *Kattjägarna* vilar på en mer realistisk botten, men skildrar en värld där förmänskligade djur och människor lever sida vid sida. Det är en äventyrsberättelse i två delar om sociala skillnader i Sverige under det tidiga 1900-talet. Pojken Martin har lämnat sin fosterfamilj och slagit följe med en gårdshund för att söka efter sin far. På vägen får han lov att ompröva en del föreställningar han har om andra människor.

Något mer drastiska och absurda berättelser bjuds i novellsamlingen *Ovetenskapliga studier. Nio bevis för saker som förmodligen aldrig har hänt* av Emma Karinsdotter och Marcus Gunnar Pettersson, som kan sägas knyta an till en Heinrich Hoffman-tradition. En pappa förvandlas till mat och blir uppäten av sin familj som inte kan hejda sig för att han ser så god ut. En ilsken dockas hår växer och översvämmar en hel källare. Och ett gigantiskt skatbo växer på huvudet på en pojke, vars föräldrar totalt ignorerar honom, men han får ett efterlängtat syskon i form av en fågel som sätter bo.

Spöken och rysare finns det gott om i kapitelboksutgivningen. Ett exempel är *Vilse* av Elin Sandström, som utspelar sig i en skog om natten där Agnes träffar en flicka som letar efter sina fem magiska stenar. Agnes följer flickan men undrar alltmer över vem hon är – ett spöke? Bokens mörka och suggestiva illustrationer täcker hela uppslag, med korta textpartier i bilderna, och närmar sig därmed bilderbokens estetik.

I mer vardagsnära berättelser om familj och vänskap finns många skildringar av sommarlov i lantlig miljö eller skärgård, exempelvis *Badbus och andra roligheter* av Malin Linneroth och Hanna Granlund, om pojken Gillis som får byta ut kähästen i stan mot att rida på en riktig häst, leka med kusiner och fiska kräftor. Alla barn upplever dock inte lantlig sommaridyll. *Rekordsommar* av Malin Edgren och Jennifer Berglund berättar om Joni som vid sommarlovets start tummar med sin kompis Shirin. Om han slår rekord i cykling ska hon våga anmäla sig till seglarlägret mot sin mammas vilja. Jonis skojfriska morfar visar sig ha ljugit om en ungdomskarriär som tävlingscyklist och vistelsen hos honom blir en besvikelse. Hemma i stan har Shirin svårt att hantera mammans skräck för vatten efter deras erfarenheter som flyktingar till havs.

I *Bästa överraskningen* av Ellen Karlsson och Karin Cyrén oroas bästisarna Noa och Manne över att de måste vara ifrån varandra när Manne reser bort och Noa är kvar på sommarfritids i stan. De bestämmer sig för att försöka mötas på Gröna Lund i drömmarna varje natt med hjälp av magi. En vardagsberättelse med allvarligare ton är *Vitsippor och pissrätter* av Oskar Kroon och Hanna Klinthage. Det är en skildring av mobbning ur en lillebrors perspektiv. Lillebror och hans kompis bevittnar och försöker gå emellan men blir lika våldsamt nertryckta. Att kontakta lärarna ger heller ingen förändring och lillebror berättar inte för pappa av lojalitet till storebror. Allting eskalerar till en katastrofupplösning där de vuxna lite för sent kommer till insikt och agerar.

2023 utkom även en handfull historiska kapitelböcker. Det var 500 år sedan Gustav Vasa valdes till kung och han dyker upp i skidspåret i *Tidsdribblarna räddar tronen*, en berättelse med faktainslag av Lina Gullbrand och Maria Bäckman. *Järnåldern* av Anna-Karin Karlsson och Elin Jonsson består av sex berättelser som utspelar sig vid arkeologiska fyndplatser från järnåldern.

Berättelserna varvas med faktainslag om arkeologi och livet under järnåldern. I *Shabbes i Sörby* av Gerd Juvin, Malin Norrby och Ida Björs tillbringar flickan Gerd sitt sommarlov hos mormor och morfar i 1950-talets Järvsö. Boken skildrar judiska traditioner som en del av deras vardag.

Fritt baserad på en gammal folksaga från Tyrolen är Jon Klassens *Dödskallen. En folksaga från Tyrolen*, en parafraas med helt nytt slut på historien om flickan som möter den talande dödskallen. En annan bekantskap från förr är Nalle Puh. *Det var en gång en björn. Berättelser från innan allting började* av Jane Riordan och Mark Burgess lanserades som en ”auktoriserad förberättelse” och berättar om varifrån Nalle Puh kom och hur han hamnade hos Christoffer Robin.

Mellanåldersböcker

Mellanåldersböcker ökade marginellt under 2023, till 368 titlar från 355 titlar 2022. Ökningen beror främst på en ökad svensk originalutgivning. Kategorin är fortsatt en av de största, efter bilderböcker och faktaböcker, och ungefär en fjärdedel är lättlästa böcker. I likhet med tidigare år innehåller många av mellanåldersböckerna realistiska berättelser om barns vardag i hemmet och skolan, vänskap och familjerelationer, men även fantasyberättelser och rysare är vanligt förekommande.

Portalfantasy hör till det som ökade i mellanåldersboksutgivningen 2023. Ett exempel är Augustin Erbas *Det gula ljuset* och *En gömd värld* som handlar om Vilma som upptäcker att hon kan se öppningar till parallella världar runt om i Göteborg. I de världar hon besöker går tiden snabbare eller långsammare än i vår vanliga värld och hon konfronteras med såväl monster som futuristiska och historiska världar. Rebecka Linanders dystopiska fantasybok *Hotet från De nattsvarta* bygger på samma premisser. Himo Song lever i övervakningssamhället Världsrådets samhälle. En dag hittar han sin mentor svårt skadad på hennes kontor. Hon ber honom varna drakvaktarna för dödsvaktarna och puttar sedan in honom i en portal till en annan värld. I den fjärde delen i bokserien *Den magiska bokhandeln* av Anna James, *Biblioteket i trädkojan*, rör sig så kallade bokvandrare mellan olika böckers världar. Milo och Alessa hamnar i den hemliga trädgården från boken med samma namn och träffar bland annat på Robin Hood och Broder Tuck. *Den hemliga trädgården* av Frances Hodgson Burnett återutgavs för övrigt som nyöversatt mellanåldersbok under 2023.

Bland mellanåldersböckerna förekommer en del bildromaner där illustrationerna är viktiga för upplevelsen av handlingen. I Kerstin Lundberg Hahns och Elisabeth Widmarks rysare *Odjuret* berättar en vuxen Annie om när hon var tonåring och reste med sin moster till en liten stuga vid Vindelälven. Där gick hon vilse och blev nästan tagen av oknytt från underjorden som hämnd för skogsägarnas skövling av skogen. Bokens svartvita illustrationerna täcker hela uppslag varvat med korta sekvenser av bildrutor. Elin Lindells *Världens sämsta syster* är en humoristisk bildroman om Dani som mest av allt önskar sig ett syskon. Drömmen ställs på ända när mamman träffar en ny man som har en tonårig son, Jujje. Trots att det kanske inte var en tonårsbror Dani önskade sig växer relationen mellan Dani och Jujje till en fin syskonrelation. Berättelsen förs till stor del fram genom dialog i pratbubblor men även genom bilder på mobilskärmar med tillhörande chatkonversationer och Danis handskrivna listor.

Det finns också en del historiska berättelser bland 2023 års mellanåldersböcker. Catherine Johnsons *En resa tillbaka till friheten* är baserad på slaven Olaudah Equianos självbiografi. Han föddes 1745 i en by i Afrika där han blev bortrövad och såld. Boken handlar om hans liv som slav och om slaveriets fasor. Han lyckas tjäna ihop pengar och köpa sig fri, bosätter sig i London, skaffar familj och arbetar för slaveriets avskaffande. I den femte Månvind & Hoff-boken av Johan Rundberg, *Ormsaltaren*, hamnar Mika i ett morddrama. En av Flickorna, det kriminella tjevgänget som hon är bekant med, blir mördad. Tillsammans med före detta polisen Valdemar Hoff börjar Mika nysta i fallet. *Det gyllene korset* av Cecilia Rojek utspelar sig i Strängnäs både i nutid och på 1500-talet. I det nutida Strängnäs utför några barn en spökritual för att bli synska, 500 år tidigare genomlever en apotekardotter Stockholms blodbad. Men ritualen har inte bara gett

Charlie förmågan att se spöken, den för honom tillbaka till 1500-talet. Väl där förklaras hans märkliga moderna kläder med att han nog är från Lübeck.

Förmänskligade djur som gestalter är vanligt förekommande i kapitelböckerna, men har varit mer ovanligt i mellanåldersböckerna. Detta har dock ökat markant under 2023. Ett exempel är *Jefferson gör sitt bästa*, den andra boken om igelkotten Jefferson av Jean-Claude Mourlevat, som också tar upp ett ovanligt ämne. Jefferson åker på roadtrip med sin vän grisen Gilbert för att leta rätt på deras försvunna vän kaninen Simone. Hon har hamnat i klorna på en sekt eftersom hon känner sig ensam. Jefferson och Gilbert genomskådar sektens ledare som pengahungriga lurendrejare och får med sig Simone därifrån.

Ungdomsböcker

Ungdomsböckerna fortsätter att minska, från 171 titlar 2022 till 154 titlar 2023. Det är en minskning på 10 procent, som följer på sex år med en liknande utveckling. Sedan 2017 har ungdomsboksutgivningen mer än halverats. 2023 är det den originalsvenska utgivningen som har minskat, medan den översatta ökade med några titlar, dock efter en stor minskning föregående år. Samtidigt ökade återutgivningen av ungdomsböcker något 2023. Ungefär en fjärdedel av utgivningen är lättlästa ungdomsböcker.

Bland de lättlästa ungdomsböckerna återfinns framför allt rysare, vardagsberättelser och böcker om motorsport. Även lättlästa versioner av äldre titlar har utkommit, både klassiker som H. C. Andersens *Den lilla sjöjungfrun* och nyare böcker som *Himlabrand* av Moa Backe Åstot. De lättlästa rysarna inkluderar flera klassiker från 1800-talet, bland annat *Barnjungfruns berättelse* av Elizabeth Cleghorn Gaskell och *Röda dödens mask och andra noveller* av Edgar Allan Poe. Nästan alla rysare för ungdomar i 2023 års utgivning återfinns inom den lättlästa litteraturen. Det enda undantaget är *Som en docka* av Anna Hellenrud Hagström. Här väcks mörka, farliga krafter i de värmländska skogarna.

I ungdomsböckerna generellt är vardagsliv, vänskap, kärlek och relationer återkommande teman. Flera av de realistiska böckerna tar avstamp i ungdomars fritidsintressen och det kommer fortsatt flera böcker om sport och om motorfordon som A-traktorer. I *Hålla andan* av Leandra Caldarulo tränar Jacqui och Anton undervattensrugby medan Linda Jones skildrar fritidsintresset jakt i *De tar allt ifrån mig*. Till en början skildras jakten och jaktgemenskapen positivt, men gradvis sker en förskjutning i takt med att jaktlagets medlemmar visar sig från sina sämsta sidor. Böckerna om kärlek slutar oftast lyckligt med att huvudpersonen får sin käraste, men i Moa Backe Åstots *Fjärilshjärta* blir slutet ett annat. Samuel, som Vilda är kär i, betar sig taskigt mot henne. När han ber om ursäkt och förklarar att han inte vill vara tillsammans med henne bestämmer sig Vilda för att strunta i honom och lägga fokus på annat än att vara kär. Förutom relationen är Vildas samiska identitet och hur hon utforskar den en framträdande tematik i boken. Identitet och utveckling är centralt även i *Med sådana vänner* av Meg Rosoff. Boken utspelar sig en varm sommar i New York 1983. Beth har fått en praktikplats på en tidning, där hon lär känna Edie som är född och uppvuxen i en välbärgad New York-familj. Beth och Edie är väldigt olika och det är en problematisk vänskap som växer fram.

Antalet dystopier och böcker om överlevnad ökade 2023. Hungerspelen-serien återutgavs och det finns åtskilliga skildringar av andra framtida samhällen som på olika sätt kontrolleras av ett korrupt system som människor försöker fly ifrån eller stå upp emot. Staten bestämmer exempelvis människors livspartner utifrån tester i *En uppoffring för oss alla* av Julia Malmsten. I boken måste Cecilia hålla sitt eget förhållande hemligt, och paret planerar att fly från statens ständigt vakande öga. Flyr gör även Estrid i boken *Tribe F – the right to be forgotten* av Johanna Olsson. Estrid försöker komma undan en nätpedofil som utpressar henne med foton på hennes styvpappa som olagligen har haft sex med en AI-robot.

En femtedel av 2023 års ungdomsböcker kan kategoriseras som fantasy. Vanliga inslag i denna utgivning är maktkamper mellan gott och ont och övernaturliga inslag som drakar. *Murtagh* är uppföljaren till succéserien om Eragon av Christopher Paolini. Den här gången får vi följa

antihjälten Murtagh och hans drake Törne. I *Järndagar* av Anna Jakobsson Lund spelar magiska relikier en viktig roll i kampen om makten.

En genre som har förekommit mycket i media under 2023, i synnerhet i diskussioner om ungdomars läsning och läsgemenskaper på #booktok, är romantasy, det vill säga en blandning mellan romance och fantasy (Nauwerck). Det är en kategori som har funnits länge i ungdomslitteraturen men utan att ha någon framträdande roll. Få av de böcker som har lyfts i media återfinns i ungdomsboksutgivningen, då de antingen är klassificerade som böcker för vuxna eller läses av ungdomar på originalspråk. Några titlar utkom dock, som *Nattkrigaren* av Sabine Mickelsson, första delen i bokserien Skuggriket där folktro blandas med fantasy och en kärleksrelation uppstår mellan huvudpersonen Ella och en man från Skuggriket. I *Stjärnbärarens önskan* av Anna Jansdotter uppstår förbjuden kärlek mellan två blivande alvkungar.

Olika typer av spänningslitteratur som thrillers utgör en liten del av ungdomsboksutgivningen. I *Stjärnor och rök* av Marie Lu värvas popstjärnan Winter Young som agent av den hemliga polisorganisationen Panacea. Målet är att infiltrera en kriminell ledare. Jenny Milewski har låtit sig inspireras av true crime i *En flicka död*. Här hittas en flicka död och vännerna Thea och Bella hamnar mitt i utredningen.

Tecknade serier

Med 111 titlar 2023 är utgivningen i kategorin tecknade serier nästintill oförändrad (109 titlar 2022). Det är en kategori där översättningarna fortsätter att ha ett starkt grepp. Endast 16 originalsvenska förstaupplagor utkom, men 92 översatta. Liksom tidigare år finns i utgivningen allt från böcker för yngre barn till titlar som visserligen klassificeras som barnserier, men främst kan ses som nostalgiläsning för vuxna.

Tecknade serier för yngre barn har de senaste åren varit mindre vanligt, men 2023 har det kommit några titlar för målgruppen. Här finns välkända figurer som Ronja Rövardotter, i en samling om fyra tidigare utgivna böcker, detektiverna från Valleby i LasseMajas detektivbyrå samt en mängd djur. I *Ett grymt äventyr* av Rob Harrell får läsaren följa grisen Frasse som blivit biten av en radioaktiv fladdermus och därefter förvandlats till Batpig. *Jojjo och gänget*. *Bästa kompisar* av Lena Furberg berättar om Jojjo som kallar sig själv djuroman och älskar alla djur. Som sina bästisar räknar Jojjo bland annat ormen Rulle, hunden Fido och katten Morris. Båda böckerna är humoristiska berättelser, även det vanligt i serier för yngre barn.

Även *Tripp med dropp* av Josephine Mark är en humoristisk bok med förmänskligade djur i huvudrollerna, men ämnet är i grunden allvarligt. En cancersjuk kanin och en småilsken varg beger sig ut på en roadtrip efter att kaninen räddat vargens liv. Kaninen genomgår i boken hela sin behandling och tappar bland annat sin päls. Vargen visar sig vara missförstådd och ensam. Som kontrast till det tunga ämnet gör tecknarstilen och en ironisk ton i dialogerna att boken inte blir nattsvart.

Bland böckerna för mellanåldern finns den verklighetsbaserade *Rädda Sorya*. *Chang och solbjörnen* av Trang Nguyen och Jeet Zdung. Chang är en beslutsam tjej som älskar djur och bestämmer sig för att bli naturvårdare och rädda solbjörnen Sorya. Boken bygger på författarens egna upplevelser som viltvårdare i Vietnam. Agerar när något inte står rätt till gör även Bao och hennes klasskamrater i *Låt skogen leva!* av Nora Dåsnes. Här är det en skog som ska räddas från att bli parkeringsplats. Dåsnes klär Bao i en knallröd jacka synlig genom hela boken, som ett stoppljus eller ett rött utropstecken, för att förstärka protesttematiken.

Vid sidan av realism och berättelser om kärlek, skola och vardagsliv finns 2023 fortsatt en stor del fantasy, övernaturligt, skräck och science fiction i utgivningen. *Förföljd!* och *Motstånd!* av Carole Trébor och Gabriele Bagnoli är de första två delarna i bokserien Prinsessan Tavutatet. Tavutatet är en egyptisk prinsessa och levande mumie som måste lämna sin trygga tillvaro på ett museum för att tillsammans med ett gäng övernaturliga varelser rädda sig själv och sina nya vänner från att utplånas. Även Neil Gaimans rysare *Kyrkogårdsboken* har överförs till seriemediet med text av P. Craig Russell och bilder av inte mindre än sju serietecknare, förutom Russell även

Kevin Nowlan, Tony Harris, Scott Hampton, Galen Showman, Jill Thompson och Stephen B. Scott. De illustrerar varsitt kapitel i denna första del i bokserien.

I föregående års Bokprovning konstaterade Sbi att många är på återtåg i utgivningen (*Bokprovning*, årgång 2022, 29). Även 2023 ser vi många mangatitlar. Flera av dem tar avstamp i fantastiken. I *Darwin 1* av Keto Valero råkar Darwin ha sönder en helig artefakt, vilket gör att dess krafter kan hamna i fel händer. Mörk realism blir det när Magnolia Winroth i *Uriah 1* berättar en blodig berättelse om en pojke med minnesförlust som vaknar upp med ordet ”mördare” inristat på ryggen.

I utgivningen finns även några jubilarer. *Bamse. Jubileumsalbum* kom med anledning av att Bamsetidningen fyller 50 år. *Disney 100. Det var en gång en mus... i framtiden* uppmärksammar att företaget Disney fyller 100 år och *Kalle Anka & Co 1948–2023 75 år* kom med anledning av tidningens 75-årsjubileum. Andra välkända figurer det kom böcker om är exempelvis Marsupilami, Mumintrollen, Johan och Lotta, Tintin samt Blake och Mortimer. Ny i klassikerutgivningen är Yakaris äventyr. I *Himlens vrede* av Derib samlas tre berättelser som aldrig tidigare har utkommit i Sverige.

Samlingar

Kategorin samlingar innefattar antologier, sagosamlingar, novellsamlingar och andra samlingsvolymmer. Efter en topp i utgivningen 2022 (50 titlar) har denna kategori nästan halverats till 27 titlar 2023. I praktiken innebär minskningen dock en återgång till den omfattning kategorin brukar ha.

Bland 2023 års samlingar finns fortsatt många antologier med elevtexter utgivna av skolor och bibliotek runt om i Sverige. Två skolor har gett ut samlingar på temat skräck, *Skräckberättelser* skrivna av åttondeklass elever i Avesta kommun, och *Lost in Between*, med texter av sjätteklassare på Nordic International School i Norrköping. I *Resa i tid och rum* samlas texter av unga pristagare från Täbys biblioteks novell- och konståvling.

Bland sagosamlingarna finns en blandning av godnattsagor, klassiska sagor, ramsor och roliga historier. Här finns välkända karaktärer som Disneyprinsessor i *5-minuters sagor om hästar och prinsessor* och flickor ur den grekiska mytologin i *Sagor om smarta och modiga flickor i grekisk mytologi*, den senare återberättad av Susanna Davidson och Rosie Dickens och med illustrationer av Josy Bloggs, Maribel Lechuga, Maxine Lee-Mackie och Wazza Pink. De yngre läsarna kan läsa om dinosaurier i *Korta sagor om dinosaurier* där äventyr och roligheter varvas med fakta. Även klassiska sagor har utkommit, bland annat i *Bröderna Grimms sagor* med illustrationer av Anne Hofmann och *Bland tomtar och troll*. Den sistnämnda innehåller tre klassiker, men också fyra nyskrivna sagor.

Till de lite äldre läsarna riktar sig antologin *Klasschatten. Och andra berättelser för dig på mellanstadiet* som handlar om skola, kompisar, familj och livet i allmänhet. En humoristisk utgångspunkt har *Roliga ramsor. Tungvrickare, räknелеkar, gåtor och mycket mer*, samlade av Rebecka Wolff och Johanna Thydell och med bilder av Maria Källström, samt *Värsta Bellman. De allra bästa historierna*, samlade av Peter Gissy och illustrerade av Jenny Dahlberg.

Dramatik, poesi och sångböcker

Dramatik, poesi och sångböcker är fortsatt de minsta kategorierna. Hela sex dramatiktitlar innebär en fördubbling 2023 jämfört med året innan. *Hallå, bäbisen! Vad gjorde du i magen hela dagen? (Medan vi väntade och väntade utanför!)* av Karin Blixt följer en ofödd bebis äventyr i magen med rim och ordlekar. EliSophie Andrée inspireras av Lewis Carrolls äventyr om Alice i *Missing Alice* som utspelar sig i modern tid och tar upp ämnen som identitetssökande, jämlikhet, makt och övergrepp.

Debutanten Remzije Sadiku Alidemaj har gett ut *Boken – kunskapskällan. Drama för barn* som är en översättning från albanska. Den utspelar sig på en skola där rektorn är missnöjd med eleverna och medverkar under en lektion för att se hur de uppför sig.

Poesi för barn och unga minskade till 6 titlar från 11 året innan. I 2023 års utgivning finns två titlar där frågor ställs kring livet, vår vardag och oss själva. I nobelpristagaren Pablo Nerudas filosofiska bok *Frågornas bok*. *Urval* får läsaren ta del av frågor utan tydliga svar. Boken har flödande illustrationer av Paloma Valdivia som sträcker sig över uppslagen, där vissa även går att vika ut. Lena Sjöberg har skrivit och illustrerat *Utän att du vet* om kärlek, saknad och längtan. Men dikterna behandlar även teman som klimat, flykt och hemlöshet.

Med sina 9 titlar ligger utgivningen av sångböcker på samma nivå som 2022 (10 titlar). Här finns sånger och ramsor, gärna i kombination med välkända barnboksfigurer. Astrid Lindgrens och Björn Bergs *Idas sommarvisa* har getts ut för de allra minsta. *Sjung med Mamma Mu och Kråkan* av Jujja Wieslander, Tomas Wieslander och Sven Nordqvist ackompanjeras av inspelat ljud. Välkända sånger och ramsor förekommer i Lisa Zachrissons och Catarina Kruusvals *Mina bästa sånger & ramsor*. *Mina bästa bordsböner* av Ane Gustavsson och *Måne och sol* av Britt G. Hallqvist och Ane Gustavsson innehåller psalmer och bordsböner för barn.

Åtskilliga dikter och sånger finns också i böcker i andra kategorier i Sbi:s statistik, som bilderböcker och samlingar.

Faktaböcker för barn och unga 2023 – trendkänslig samhällsbarometer eller bara vilda djur?

Gästskribent: Fredrik Holm

Faktaboksutgivningen lyckas vara både trendkänslig och helt okänslig för trender. Tittar man utzoomat på utgivningen ser den snarlik ut år från år, men går man lite mer på djupet märks hur händelser i omvärlden slår igenom och speglas i många av titlarna.

Det utkom 394 faktaböcker 2023, endast 9 titlar färre än 2022 så totalmängden i sig är inte anmärkningsvärd. Den inhemska produktionen är marginellt större än den översatta, men faktaböcker är, tillsammans med tecknade serier, den genre som har högst andel översatta böcker. Merparten av utgivningen vänder sig till åldrarna 6–9 och 9–12. För barn i åldern 0–3 kommer det övervägande böcker om djur och för åldrarna 12–15 ges det knappt ut några faktaböcker. Sannolikt räknar förlagen med att de äldre läsarna som är intresserade av ett särskilt ämne läser faktaböcker för vuxna.

Ämnesmässigt är djur och natur ohotad etta och vilda djur är i majoritet. Några av djurböckerna för de allra yngsta har taktila inslag, som *Peka och känn*. *Gosiga djur* av Dawn Sirett som ger möjlighet att känna på djurens päls. Ett annat återkommande ämne är dinosaurier. Även om de är utdöda lever både intresset och forskningen och det kommer ständigt nya rön. En bok som sticker ut med sin inriktning på dinosaurier och teknik är *Dinosaurier vs maskiner* av Eric Geron och Mat Edwards, där författaren ställer olika arter mot olika fordon i fiktiva tävlingar i exempelvis hastighet och styrka.

Ett annat stort ämne är sportböcker och sportbiografier. Fotboll behåller sin dominans som enskilt största sport och det är fortsatt främst herrfotboll och manliga spelare som får utrymme. I bokserien Fotbollstjärnor utkom till exempel *De Brynne äger* av Simon Mugford och Dan Green. Kvinnor finns med i några titlar, som *Fotbollstjärnor 2024. 50 stjärnporträtt med allt om de bästa fotbollsspelarna i världen* av Martin Ahlin, där 15 av de 50 stjärnor som presenteras är kvinnor. Men de kvinnliga spelarna är generellt osynliga och underrepresenterade. I *Magiska nummer* av Martin Ahlin och Jonas Jacobson radas några kvinnliga spelare upp, men ingen nämns i löpande text och ingen syns på bild. I ljuset av att damfotbollen växer och slår nya publikrekord, och att det faktiskt spelades ett VM för damer 2023 i Australien och Nya Zeeland, känns det ännu mer märkligt och som något av en backlash då just stora mästerskap brukar generera böcker och ett ökat intresse. Samtidigt är fotboll fortsatt en mansdominerad sport och jag upplever i mitt yrke som bibliotekarie att det oftare är killar än tjejer som vill ha böcker i ämnet.

2023 startade SVT sin stora satsning på Sveriges historia, men det har inte kommit några faktaböcker med koppling specifikt till detta. Det har ändå kommit ut ett antal böcker i ämnet

historia ur såväl svenskt och nordiskt som europeiskt och mer globalt perspektiv. *Kan det hända igen? Om andra världskriget och Förintelsen* av Jesper Lundqvist behandlar andra världskriget och Förintelsen men drar även paralleller till nutida fascism och problematiserar polariserande och att ställa grupper mot varandra. Boken är rikligt illustrerad och innehåller återkommande frågor för läsaren att reflektera kring. Människans fascination för och behov av att bearbeta hemska händelser visar sig även i *Koll på häxprocesserna* av Moa Eriksson Sandberg som tar upp detta fenomen både i USA och Europa.

Boken *Afrosvenskar. 15 berättelser ur historien* av Johanna Berg och Maria Fröhlich ger i text och rikliga illustrationer röst åt en i tidigare historieskrivning försummad del av befolkningen. Boken är också en av få faktaböcker för barn där barnen själva får en framträdande roll. Barn får generellt inte se sig själva i faktaböcker på samma sätt som de gör i den skönlitterära utgivningen eftersom barn inte avbildas eller namnges i samma utsträckning i faktaböckerna. Även om barn kan synas i bild är de ofta anonyma. Ett av undantagen är *Barnens rekordbok* av Andreas Palmaer och Fabian Göranson, som berättar om olika barn som slagit rekord och där barn tydligt är huvudpersoner. Även i *Frans fiskebok*, en fiktionsdriven faktabok skriven av Emil Maxén, är de namngivna barnen Frans och Josefin huvudpersoner. Barn kan också vara guider i faktaböckerna genom att till exempel ställa frågor eller förtydliga saker. I *Tuffa dinosaurier* av Liv Halsnes ledsagar två barn i vita labbrockar läsaren genom boken. Ibland kommenterar de vad som händer på ett uppslag eller ställer frågor som läsaren kan tänkas fundera på, ibland fungerar de som referensobjekt för hur stora olika arter är. På samma sätt låter Peter Ekberg och Anders Nyberg en flicka i rymddräkt lotsa läsaren genom kosmos i *Fakta om rymden*. Greppet möjliggör dialog som bidrar till att göra förmedlingen av fakta mer levande än att i löpande text rada upp fakta.

Teknikböcker är frekventa i 2023 års utgivning. Även här finns många böcker för de yngsta, framför allt pekböcker med hårda pärmar. Dessa handlar uteslutande om olika typer av fordon, som *Så funkar det. Traktor* av Amelia Hepworth och David Semple, som lär de yngsta om traktorer. I teknikböckerna för de äldre är det också mycket fordon. Ett exempel är den lättlästa *Epa* av Emelie Olofsson som handlar både om fordonen och kulturen omkring dem.

Dator- och tv-spel upptar många barns tid och det speglas även i faktaboksutgivningen, dels i rena handböcker om olika spel eller konsoler, som *Den ultimata guiden till Nintendo Switch. Oberoende och inofficiell*, dels i böcker som handlar om spelutveckling och relaterade yrken, som *Designa spel* av Oliver Elm.

Även 2023 kom det en del böcker om människokroppen. Pandemin är över och det märks i utgivningen. Inga böcker handlar specifikt om vaccin eller virus. Flertalet är i stället allmänna böcker om hela kroppen. Några titlar har utkommit på temat sex, exempelvis *Sex. En historisk resa* av Elin Hägg, som tar ett historiskt grepp kring bland annat vilka som velat ha makt över sexlivet och terminologins betydelse, som varför penetrerande sex inte har kallats omslutande.

2023 års böcker om samhället och familjen är en brokig skara. I *Så funkar pengar* av Matilda Westerman, Per Wreding och Johanna Kristiansson gör författarna en gedigen genomgång av det i dag kanske mer än någonsin abstrakta fenomenet pengar och ekonomi. *Min färg, din färg* av Laura Henry-Allain och Onyinye Iwu är en bok för barn i förskoleåldern som tar upp rasism och antirasism. *Koll på rasism* av Anna Adeniji gör detsamma för en äldre målgrupp.

Med koppling till psykologin kommer en del böcker för yngre barn som kan liknas vid självhjälpsböcker. *Skam* samt *Nyfiiken* är två nya titlar om olika känslor av psykologen Liv Svirsky och illustratören Kornelia Engqvist. Tillsammans med illustratör Mattias Andersson ligger Liv Svirsky också bakom *Jag och allt det nya. Lätta boken om förändringar, oro och stress* som hjälper läsaren att hantera stress och oro. Även *Sams skugga. 5 knep som stärker psykisk hälsa* av Eva Edberg och *Vem är jag? Hjälp ditt barn att förstå sitt värde* av Poppy O'Neill är titlar avsedda att stärka självkänslan. Att vi lever i en tid präglad av oro och konflikter märks inte minst i de böcker med preppertematik som har kommit på senare år. *Slottsdrakens beredskapskokbok. Allt för en trygg och bra hembereidskap vid kris eller samhällsstörning* av Maria Byquist och Linda Lagerstrand sällar sig till dessa. Boken ger recept baserade på råvaror med lång hållbarhet och innehåller även olika kapitel där

diverse experter berättar om vad som kan hända i samhället vid olika krisscenarier. Klimatet och klimathotet är inte särskilt närvarande i utgivningen 2023, men det finns enstaka titlar, som *Planethjältarna. 52 sätt att ta hand om Guds värld* av Paul Kerensa, Ruth Valerio och Fay Austin, som ur ett kristet perspektiv ger handgripliga tips på saker att göra för att rädda miljön.

De allra yngsta och deras föräldrar är målgruppen för *Småspråkarnas babytecken* av Maria Strutz, Andrea Wallenberg och Oskar Jonsson, där en rad TAKK-tecken presenteras. Boken innehåller även QR-koder som länkar till filmer om hur de olika orden tecknas.

Sammanfattningsvis har 2023 års faktaboksutgivning inte bjudit på några stora överraskningar. Utgivningen rättar in sig i föregående års led och följer långvariga tendenser. Men i det lilla sticker somliga saker ut och det jag framför allt tar med mig är att barn i sig är relativt anonyma i faktaböckerna för just barn.

Barnämnesord

Vad är barnämnesord?

Barnämnesorden är ord som beskriver genre och form samt innehåll i de barn- och ungdomsböcker som ges ut i Sverige. Svenska barnboksinstitutet har det formella och nationella ansvaret för arbetet med att utveckla och förvalta barnämnesorden och utgör redaktionen för barnämnesordslistan. Redaktionen samarbetar dels med Svenska ämnesord på Kungliga biblioteket, dels med en referensgrupp som utgörs av deltagare från olika biblioteksverksamheter i landet.

Barn- och ungdomsböckerna är sökbara med hjälp av ett stort antal ämnesord i Libris och Svenska barnboksinstitutets bibliotekskatalog. Fyra gånger per år antas nya barnämnesord. Alla nya barnämnesord är kopplade till en befintlig titel, varför det ofta går att spåra nya tendenser i barn- och ungdomsboksutgivningen via ämnesorden. Det visar även på teman som kanske förekommit tidigare men som har utkristalliserat sig och har blivit så pass etablerade att det krävs ett nytt ämnesord. Nya barnämnesord kan även antas för äldre titlar samt för böcker som till exempel inte har svenskt ISBN.

Barnämnesord 2023 – en översikt

Barnämnesorden bekräftar i hög grad de tendenser som Sbi har sett i utgivningen under året. Exempelvis har förekomsten av böcker som har fått ämnesordet Nordisk mytologi ökat stadigt i antal de senaste åren, så även 2023.

Till de nya barnämnesord som antogs 2023 hör Goth, Dragqueens och NPF, det sistnämnda ett samlingsnamn för neuropsykiatriska funktionsnedsättningar. Goth antogs för faktaboken *Be more Wednesday* av Hannah Cather, översatt till svenska med bibehållen titel på engelska, en bok sprungen ur tv-serien *Wednesday*. Dragqueens har uppmärksammats i media i flera sammanhang under året, exempelvis i diskussioner om huruvida dragqueens ska få läsa sagor för barn på bibliotek och i samband med att tv-serien *RuPaul's Dragrace* fick en svensk version. Ämnesordet Dragqueens antogs för sagoboken *Bland drakar och dragqueens. Sagobok*, med text av Petter Wallenberg i samarbete med dragartisterna Inga Tivivel (Jan Ericson), Tant Henrik (Henrik Johansson) och Björta (Björn Törnblom), och med illustrationer av Erica Jacobson. Böcker om neuropsykiatriska funktionsnedsättningar ökade i antal 2023. De efterfrågas ofta på biblioteken och det ansågs i referensgruppen att ett samlande ämnesord vore bra. Sedan tidigare finns mer specifika termer som ADHD och Autism. Barnämnesordet NPF antogs för att användas som paraplybegrepp för alla böcker om NPF samt sättas parallellt med andra NPF-termer. Vid katalogisering av barn- och ungdomsböcker används från och med 2023 därför NPF i kombination med mer specifika ämnesord som Autism och ADHD.

Det är en stor bredd i de barnämnesord som har antagits under 2023. Ytterligare några exempel är Döv, Fästingar, Hemmasittare, Portaler, Spelutveckling, Tala med djur och Tapeter. Ofta antas även så kallade genre- och formord. Det är ord som beskriver vilken genre en bok tillhör, exempelvis Ungdomsböcker, och vilken form en bok har, till exempel Böcker med ljud effekter. 2023 antogs till exempel de nya genre- och formorden Dark Academia och Rollspel.

De nya ämnesorden hamnar sällan på topplistan över mest använda ord, eftersom de precis har börjat användas och i regel speglar något nytt i utgivningen eller en ökad förekomst av något som tidigare varit mindre framträdande. En jämförelse mellan 2022 och 2023 års topplistor visar därför att det är ungefär samma ämnesord som förekommer inom de olika kategorierna, även om placeringen i listan kan skifta. Ibland tar sig dock nya ord upp eller faller utanför listan. Grisar var till exempel med på 2022 års lista över de mest frekventa ämnesorden för bilderböckerna, men är inte med 2023. Det har sin förklaring i att det kom färre böcker om Greta Gris.

De vanligast förekommande barnämnesorden 2023

Undantaget de könsbestämmande orden ”flickor” och ”pojkar”, geografiska och kronologiska ämnesord samt huvudkategorierna.

Hela utgivningen

Vänskap
Förmänskligade djur
Familjen
Skolan
Övernaturligt
Syskon
Magi
Kärlek
Hundar
Mor- och farföräldrar
Skogar
Leta
Djur
Vardagsliv
Hemligheter

Genre/form

Lättlästa böcker
Småbarnsbilderböcker
Fantasy
Faction
Övernaturligt

Bilderböcker (0–6 år)

Förmänskligade djur
Vänskap
Hundar
Leta
Lek
Skogar
Djur
Familjen
Vardagsliv
Syskon
Katter
Julen
Mor- och farföräldrar
Förskolor
Fantasi

Genre/form

Småbarnsbilderböcker
Rim

Faktaböcker

Djur
Vilda djur
Fotboll
Historia
Dinosaurier
Fotbollsproffs
Känslor
Fordon
Naturen
Kroppen
Ord
Bondgårdens djur
Bibeln
Rymden
Geografi / Vattenlevande djur / Kristendom

Genre/form

Lättlästa böcker
Småbarnsfakta
Pysseböcker
Pekböcker
Biografiska berättelser

Kapitelböcker (6–9 år)

Vänskap
Familjen
Skolan
Syskon
Förmänskligade djur
Magi
Mor- och farföräldrar
Hundar
Leta
Sommarlov
Parallella världar
Hemligheter
Spöken
Övernaturligt
Hästar

Genre/form

Lättlästa böcker
Börja läsa

Faction
Mekaniska böcker
Pekböcker

Faction
Fantasy
Deckare

Mellanåldersböcker (9–12 år)

Vänskap
Skolan
Övernaturligt
Magi
Parallella världar
Familjen
Kärlek
Hemligheter
Spöken
Mor- och farföräldrar
Sommarlov
Övernaturliga väsen
Mobbning
Syskon
Förmänskligade djur

Genre/form

Fantasy
Lättlästa böcker
Rysare
Historiska berättelser
Faction

Ungdomsböcker (12 år–)

Vänskap
Kärlek
Övernaturligt
Familjen
Skolan
Ungdomar
Hemligheter
Överlevnad
Magi
Monster
Skolkamrater
Gymnasieskolan
Brottslighet
HBTQI
Syskon

Genre/form

Unga vuxna
Lättlästa böcker
Fantasy
Övernaturligt
Rysare

Litteraturlista över titlar nämnda i texten

Litteraturlistan innehåller endast tryckta titlar utgivna 2023 som nämns i ovanstående dokumentation och är alltså **inte** en förteckning över samtliga böcker som utkom 2023. Titlar som har getts ut digitalt och titlar utgivna före 2023 som nämns i dokumentationen är inte med i litteraturlistan.

Barn- och ungdomsböcker

- Adbåge, Emma och Sukainah Ibrahim (övers.). *al-Jurh*. Stockholm, Dār al-Muná
- Adeniji, Anna. *Koll på rasism*. Lund, Nypon förlag
- Ævar þór, Benediktsson, Evana Kisa och Sara Lindberg (övers.). *Lokes barn*. Bromma, Opal
- Ahlin, Martin. *Fotbollsstjärnor 2024. 50 stjärnporträtt med allt om de bästa fotbollsspelarna i världen*. Solna, Story House Egmont
- Ahlin, Martin och Jonas Jacobson. *Magiska nummer*. Malmö, Kickerz
- Ali, Elaf. *Vem har sagt något om kärlek? att bryta sig fri från hedersförtryck*. Stockholm, Rabén & Sjögren
- Alidemaj, Remzije Sadiku och Fetah Bahtiri (övers.). *Boken – kunskapskällan. Drama för barn*. Uddevalla, Sverige, Albanska Författar- och Konstnärsföreningen ”Påven Klemens XI Albani”
- Altés, Marta och Jenny Franke (övers.). *Stopp!* Stockholm, Bonnier Carlsen
- Andersen, H. C., Frida Eriksson och Elisabet Björklund (övers.). *Den lilla sjöjungfrun*. Lund, Vilja förlag
- Anderson, Laurie Halse och Ann Margret Forsström (övers.). *Säg något*. Stockholm, Natur & Kultur
- Andrée, EliSophie och Lewis Carroll. *Missing Alice*. Stockholm, DramaDirekt
- Backe Åstot, Moa. *Fjärilshjärta*. Stockholm, Rabén & Sjögren
- Backe Åstot, Moa och Lina Stoltz. *Himlabrand*. Lund, Nypon förlag
- Baek, Heena och Sun-Kyong Choi (övers.). *Pips mamma*. Stockholm, Bokförlaget Trasten
- Bamse. jubileumsalbum*. Malmö, Egmont Story House
- Barbie. Du kan bli en modedesigner*. Malmö, Egmont Story House
- Barthelson, Malin. *Lilla hästen*. Sollentuna, Barthelson Förlag
- Belin, Ola. *Välj väg! Racet*. Stockholm, Bonnier Carlsen
- Berg, Johanna och Maria Fröhlich. *Afrosvenskar. 15 berättelser ur historien*. Stockholm, Göteborg, Lilla Piratförlaget, Världskulturmuseerna
- Bergström, Anna, Joakim Gunnarsson, Stefan Diös (övers.), Axel Norbeck (övers.), Kaija Olausson (övers.) och P.A. Westrin (övers.). *Kalle Anka & C:o 1948-2023 75 år*. Malmö, Story House Egmont
- Bergström, Patrik och Filippo Vanzo. *Fyrtornet i Alexandria*. Stockholm, Lilla Piratförlaget
- Bergting, Peter. *Vikingar. Den stora boken. Från Birka till Ragnarök*. Sundbyberg, Bokförlaget Semic
- Blixt, Hanna och Jakob Blixt. *Falskmyntarna i Berlin*. Västra Frölunda, Tukan förlag
- Blixt, Hanna och Jakob Blixt. *Nobelpristagaren i Köpenhamn*. Västra Frölunda, Tukan förlag
- Blixt, Karin. *Hallå, bäbisen! Vad gjorde du i magen hela dagen? (Medan vi väntade och väntade utanför!)*. Stockholm, DramaDirekt
- Bloodworth, Callum. *Supernova*. Stockholm, Bonnier Carlsen
- Brooks, Felicity, Elsa Martins och Marie Helleday Ekwurtzel (övers.). *Vad gör man med en snabel? En rolig och interaktiv saga för små fingrar*. Västra Frölunda, Tukan förlag
- Brueggemann, Wibke och Amanda Svensson (övers.). *Amors pilar*. Stockholm, Natur & Kultur
- Bulba, Volf. *Šrbles gebyrt.stog*. Hör, Olniansky Tekst
- Burnett, Frances Hodgson och Saga Eurenus (övers.). *Den hemliga trädgården*. Stavsnäs, Sjösala förlag
- Butschkow, Ralf och Linnéa Deurell (övers.). *Öppna inte!* Stockholm, Berghs

Byquist, Maria, Linda Lagerstrand, Christine Tomtlund och Patrik Lindberg. *Slottsdrakens beredskapskokbok. Allt för en trygg och bra hemberedskap vid kris eller samhällsstörning*. Hestra, Isaberg förlag

Bäckman, Maria och Lina Gullbrand. *Tidsdribblarna räddar tronen*. Lerum, Idus förlag

Caldarulo, Leandra. *Hålla andan*. Lund, Ekström & Garay

Cather, Hannah och Eva Andreasson (övers.). *Be more Wednesday*. Västra Frölunda, Tukan Förlag

Cederlund, Charlotte och Gabrielle Nilsson. *Blodsippans varning*. Helsingborg, Hegas

Cederlund, Charlotte och Anna Westin. *Guldmänen*. Bromma, Opal

Churnin, Nancy, Jez Tuya och Viktor Jäderlund (övers.). *Berättelsen om William Hoy. Hur en döv basebollspelare förändrade spelet*. Malmö, Malmö dövas förening "Svenske"

Daciütë, Evelina, Inga Dagilë och Greta Barkauskytë (övers.). *Tio elefanter hälsar på*. Bromma, Opal

Davidson, Susanna, Rosie Dickins och Benedicte Callert (övers.). *Sagor om smarta och modiga flickor i grekisk mytologi*. Stockholm, Lind & Co

Derib, Job och Göran Semb (övers.). *Himlens vrede*. Stockholm, Epix

Dorléans, Marie och Helena Stedman (övers.). *En nattpromenad*. Stockholm, Lilla Piratförlaget

Dåsnes, Nora och Johanna Lindbäck. *Låt skogen leva!* Stockholm, Alfabet

Edberg, Elin. *Kamera obskyra*. Piteå, JW

Edberg, Eva. *Sams skugga. 5 knep som stärker psykisk hälsa*. Stockholm, Eva Edberg

Edfeldt, Johan. *The lost colour*. Malmö, Johan Edfeldt

Edgren, Malin och Jennifer Berglund. *Rekordsommar*. Stockholm, B. Wahlströms

Ekberg, Peter och Anders Nyberg. *Fakta om rymden*. Stockholm, Bonnier Carlsen

Ekberg, Peter och Kjell Thorsson. *Lätta fakta om robotar*. Stockholm, Berghs

Elm, Oliver. *Designa spel*. Helsingborg, Hegas

Emezi, Akwaeke och Helena Hansson (övers.). *Pet*. Stockholm, Bokförlaget Trasten

Erba, Augustin. *Det gula ljuset*. Stockholm, Rabén & Sjögren

Erba, Augustin. *En gömd värld*. Stockholm, Rabén & Sjögren

Eriksson Sandberg, Moa. *Koll på häxprocesserna*. Lund, Nypon förlag

Fernholm, Nicholas. *Trisse Traktor*. Lidingö, Nicholas Fernholm AB

Fjeld, Marlene, Anna Södersten och Annika Hirvonen. *Charlie och ledarbunden*. Vintrosa, Ditt bokförlag

Fjeld, Marlene, Anna Södersten och Annika Hirvonen. *Charlie och polishunden*. Vintrosa, Ditt bokförlag

Flygare, Ingrid. *Vilket gulligt föl, Pytte!* Stockholm, Rabén & Sjögren

Francis, Suzanne och Karolina Hjertonsson (övers.). *Önskan*. Malmö, Egmont Story House

Fredriksson, Malin, Frida Persson och Therese Nilsson. *Bråk och hemliga brev*. Lund, Nypon förlag

Friedner, Maria. *Ett magiskt arv*. Stockholm, Natur & Kultur

Furberg, Lena. *Jojjo och gänget. Bästa kompisar*. Malmö, Egmont Story House

Gaskell, Elizabeth Cleghorn och Helena Olsson (övers.). *Barnjungfruns berättelse*. Örnsköldsvik, Argasso

Geffenblad, Lotta. *Blå ugglan*. Stockholm, Bonnier Carlsen

Geijer, Herman, Claes Tovetjärn och Elin Jonsson. *Bli en zombieöverlevnadsexpert!* Stockholm, Alfabet

Gemsiö Molstre, Jenny och Hanna Ingvarsson. *Leo är annorlunda*. Lerum, Visto förlag

Geron, Eric, Mat Edwards och Annika Meijer (övers.). *Dinosaurier vs maskiner*. Västra Frölunda, Tukan förlag

Gissy, Peter och Jenny Dahlberg. *Värsta Bellman. De allra bästa historierna*. Stockholm, Berghs

Goldén, Lina och Annie Sjöwall. *Solrosdalen*. Lerum, Visto förlag

González Cruz, Anaïs, Astrid Sterngren och Damon Pirzadeh. *Conrad & katten*. Stockholm, Lava

Goryushina, Tania. *En annorlunda häst*. Stockholm, Bokförlaget Tyanachu

Goryushina, Tania. *Ne taka konjačka*. Stockholm, Tyanachu

Goryushina, Tania och Elizabeth Kourkov (övers.). *A different horse*. Stockholm, Bokförlaget Tyanachu

Goude Westby, Ulrika. *Blomstersystarna*. Lerum, Idus förlag

Grimm, Jacob, Wilhelm Grimm, Anne Hofmann, Ulrike Sauerhöfer, Sylvia Tress och Linda Pelenius (övers.). *Bröderna Grimms sagor*. Stockholm, Lind & Co

Gripe, Camilla och Måd Olsson-Wannefors. *Eira sjäv*. Stockholm, Modernista

Gripe, Maria. *Agnes Cecilia. En sällsam historia*. Stockholm, Bonnier Carlsen

Gripe, Maria. *Tre trappor upp med hiss*. Stockholm, Modernista

Gripe, Maria och Kay Pollak. *Tordyveln flyger i skymningen. En beskrivning av vissa händelser i Ringaryd i Småland, iakttagna och dokumenterade av Maria Gripe och Kay Pollak, nertecknade av Maria Gripe*. Stockholm, Bonnier Carlsen

Gustavsson, Ane. *Mina bästa bordsböner*, Forserum, Bornelings Förlag

Hallqvist, Britt G. och Ane Gustavsson. *Måne och sol*. Forserum, Bornelings Förlag

Halsnes, Line och Annika Meijer (övers.). *Tuffa dinosaurier*. Stockholm, Rabén & Sjögren

Hammargren, Pia och Stefan Johansson. *Autism och ADHD*. Växjö, Funkibator förlag

Ĥamū, Linā ‘Abd Allāh al. *Sirr ŝaghīr*. Malmö, Mayzar

Harrell, Rob och Johan Andreasson. *Ett grymt äventyr*. Sundbyberg, Kartago

Hazelwood, Ali och Jan Risheden (övers.). *Schack matt*. Stockholm, Bonnier Carlsen

Hedin, Sanna. *Farsan & jag*. Stockholm, Natur & Kultur

Hellenrud Hagström, Anna. *Som en docka*. Lerum, Visto Förlag

Henry-Allain, Laura, Onyinye Iwu och Rafaela Stålbalk Klose (övers.). *Min färg, din färg*. Linköping, Olika

Hepworth, Amelia och David Semple. *Så funkar det. Traktor*. Bromma, Ordalaget Bokförlag

Hjertonsson, Karolina. *5-minuters sagor om hästar och prinsessor*. Malmö, Story House Egmont

Holmquist, Eva. *Ett nytt hem*. Jönköping, Ordspira förlag

Hägg, Elin. *Jag vill inte fira jul*. Bromma, Opal

Hägg, Elin. *Sex. En historisk resa*. Bromma, Opal

Höglund, Anna. *I mitt lilla bus*. Stockholm, Lilla Piratförlaget

Höglund, Björn. *Spännande fakta om vikingarnas värld*. Bromma, Ordalaget bokförlag

Jakobsen, Katrin och Eva Brandsma. *Nästan framme*. Lund, Vilja förlag

Jakobsson Lund, Anna. *Järndagar*. Njurunda, Annorlunda förlag

James, Anna, Marco Guadalupi och Helena Dahlgren (övers.). *Biblioteket i trädkejan*. Stockholm, HarperCollins

Jansdotter, Anna. *Stjärnbärarens önskan*. Höganäs, Anna Jansdotter

Johansson, Emma. *Skrivet i stjärnor*. Bromma, Vox

Johansson, Stefan, Tanja Russita och Oleksandra Ptukha (övers.). *(Nad)mezvyčajni*. Växjö, Funkibator förlag

Johnson, Catherine och Maria Fröberg. *En resa tillbaka till friheten*. Örnsköldsvik, Argasso

Jonasson, Sara. *Korta sagor om dinosaurier*. Stockholm, Lind & Co

Jones, Linda. *De tar allt ifrån mig. roman*. Stockholm, Bonnier Carlsen

Juhlin, Sanna och Mattias Andersson. *Hemmakämparen*. Trollhättan, Kikkuli förlag

Juvin, Gerd, Malin Norrby och Ida Björs. *Shabbes i Sörby*. Stockholm, Hillelförlaget

Karinsdotter, Emma och Marcus Gunnar Pettersson. *Ovetenskapliga studier. Nio bevis för saker som förmodligen aldrig har hänt*. Stockholm, Bonnier Carlsen

Karlsson, Anna-Karin och Elin Jonsson. *Järnåldern*. Skällinge, Beta Pedagog

Karlsson, Ellen och Karin Cyrén. *Bästa överraskningen*. Stockholm, Natur & Kultur

Karsin, Åsa. *Bosse flyttar in*. Stockholm, Afbeta

Katouh, Zoulfa och Åsa Kempe (övers.). *Så länge citronträden växer*. Stockholm, B. Wahlströms

Kazemi, Baharan och Parinaz Goodarzian. *Darya och Donya, högtidsäventyret*. Stockholm, Bellinova förlag

Kerensa, Paul, Ruth Valerio, Fay Austin och Carl-Henrik Hammarlund (övers.). *Planethjältarna. 52 sätt att ta hand om Guds värld.* Forserum, Bornelings Förlag

Khalil, Nora. *Abow.* Stockholm, Natur & Kultur

Khalil, Nora. *Yani.* Stockholm, Natur & Kultur

Khourie, Alex. *Bror.* Stockholm, Rabén & Sjögren

Klasschatten. och andra berättelser för dig på mellanstadiet. Stockholm, Rabén & Sjögren

Klassen, Jon och Lotta Olsson. *Dödskallen. En folksaga från Tyrolen.* Stockholm, Lilla Piratförlaget

Kontio, Tomi, Elina Warsta och Kaija Olausson (övers.). *En hund som heter Katt.* Stockholm, Epix

Kozlov, Sergej, Jurij Norštejn, Frančeska Jarbusova och Ylva Mörk (övers.). *Igelkotten i dimman.* Stockholm, Karneval förlag

Kristoffersen, Kirsti och Sofia Nordin (övers.). *Kändiscrush.* Stockholm, Bonnier Carlsen

Kroon, Oskar och Hanna Klinthage. *Vitsippor och pissrättor.* Stockholm, Rabén & Sjögren

Kuick, Katarina, Sanna Borell, Hedvig Häggman-Sund och David Henson. *Läs. Boken för dig som vill börja läsa.* Stockholm, Rabén & Sjögren

Källner, Oskar och Karl Johnsson. *Världsdanaren.* Stockholm, Rabén & Sjögren

Källström, Maria, Rebecka Wolff och Johanna Thydell. *Roliga ramsor. Tungvrickare, räkelekar, gåtor och mycket mer.* Stockholm, Rabén & Sjögren

Lagerqvist, Camilla. *Cirkusflickan.* Stockholm, En bok för alla

Lagerqvist, Camilla. *Mot okänt land.* Stockholm, Bonnier Carlsen

Landegren, Kalle, Joel Adolphson, Emil Beer och Victor Beer. *Förrädaren.* Stockholm, Rabén & Sjögren

Lannebo, Charlotta och Maria Nilsson Thore. *Bara Astrid.* Stockholm, Rabén & Sjögren

Larsson, Sophia och Jennie Blomkvist. *Superpappan och lådbilsracet.* Lerum, Idus Förlag

Levithan, David och Cecilia Falk (övers.). *En förbjuden bok.* Stockholm, Lilla Piratförlaget

Linander, Rebecka. *Hotet från De nattsvarta.* Stockholm, Lava förlag

Linde, Camilla. *Hästen från vattnet.* Stockholm, Lind & Co

Lindell, Elin. *Världens sämsta syster.* Stockholm, Alfabet

Lindgren, Astrid. *Vi på Saltkråkan.* Stockholm, Rabén & Sjögren

Lindgren, Astrid och Björn Berg. *Idas sommarvisa.* Stockholm, Rabén & Sjögren

Lindholm, Anna och Josephine Ekdahl. *Det går åt ganska mycket tejp.* Lerum, Idus Förlag

Lindström, Christina. *Så nära att det bränns.* Stockholm, B. Wahlströms

Lindström, Eva. *Min vän Lage.* Stockholm, Alfabet

Linneroth, Malin och Hanna Granlund. *Badbus och andra roligheter.* Stockholm, Alfabet

Lu, Marie och Katarina Falk (övers.). *Stjärnor och rök.* Stockholm, Modernista

Lundberg, Sara. *Kattpromenaden.* Stockholm, Bonnier Carlsen

Lundman, Louise. *Den ultimata guiden till Nintendo Switch. Oberoende och inofficiell.* Västra Frölunda, Tukan förlag

Lundqvist, Jesper och Fideli Sundqvist. *Kan det hända igen? Om andra världskriget och Förintelsen.* Linköping, Olika

Mackic, Tina och Johanna Arpiainen. *Sommarskuggan och Kalasbuset.* Stockholm, Rabén & Sjögren

Mahdavī, A'zam, Maryam Tahmāsbī och Athena Farrokhzad (övers.). *Tombet.* Stockholm, Natur & Kultur

Maliniak, Ann och Ida Rosén Branzell. *Vem är rädd för Laban?* Kungsör, Lumenos förlag

Malmsten, Julia. *En uppoffring för oss alla.* Lund, Ekström & Garay

Marakatt, Ingá Elin och Anna-Stina Svonni. *Feasta Sámis.* Linköping, Olika förlag

Marakatt, Ingá Elin och Anna-Stina Svonni. *Gidda Sámis.* Linköping, Olika

Mark, Josephine och Olivia Skjöld (övers.). *Tripp med dropp.* Stockholm, Epix

Marklund, Klara. *Boken där jag bor,* Lyra förlag

Maxén, Emil. *Frans fiskebok.* Stockholm, Bonnier Carlsen

McAllister, Margaret och Carolina Lundgren Klintefelt (övers.). *Urchin och de dansande stjärnorna.* Bromma, Libris förlag

Meijer, Anna Ling, Anders Palmqvist och Kaija Olausson (övers.). *Disney 100. Det var en gång en mus... i framtiden*. Malmö, Egmont Story House

Meijer, Annika och Maria Trolle. *Gäspar du så gäääspar jag*. Stockholm, Triumf förlag

Mellgren, Jöns. *Vem saknar vad?* Stockholm, Lilla Piratförlaget

Mickelsson, Sabine. *Nattkerigaren*. Uddevalla, Seraf förlag

Milewski, Jenny. *En flicka död*. Helsingborg, Hegas

Mo, Johanna. *Det döende trädet*. Stockholm, Bonnier Carlsen

Mourlevat, Jean-Claude, Antoine Ronzon och Marianne Tufvesson (övers.). *Jefferson gör sitt bästa*. Stockholm, Lilla Piratförlaget

Mugford, Simon, Dan Green och Louise Lundman (övers.). *De Bruyne äger*. Västra Frölunda, Tukan förlag

Nannestad, Katrina, Martina Heiduczek och Karina Berg Johansson (övers.). *Kanin, soldat, ängel, tjuv*. Stockholm, HarperCollins

Negussie, Gittan. *Huvudont. Dagen som inte blev som planerat*. Lerum, Visto Förlag

Neruda, Pablo, Paloma Valdivia och Hanna Nordenhök (övers.). *Frågornas bok. Urval*. Stockholm, Bokförlaget Tranan

Nguyễn, Trang, Jeet Zdung och Hien Ekeroth (övers.). *Rädda Sorya. Chang och solbjörnen*. Bromma, Bokförlaget Barnens val

Nilsson, Frida och Alexander Jansson. *Hundägarna*. Stockholm, Natur & Kultur

Nilsson, Frida och Alexander Jansson. *Kattjägarna*. Stockholm, Natur & Kultur

Nilsson, Ulf och Stina Wirsén. *Kära hälsningar från döden*. Stockholm, Bonnier Carlsen

Nutti Wiandt, Anna, Maria Nordvall och Sara Inger Eline Sara (övers.). *Mon lean Elle-Márjá*. Färjestaden, Vombat förlag

Nyman Grosshög, Helena (övers.). *Luca*. Lund, Goboken

O'Neill, Poppy och Emeli André. *Vem är jag? Hjälp ditt barn att förstå sitt värde*. Västra Frölunda, Tukan Förlag

Oguz, Ömer. *Ingen återvändo*. Stockholm, B. Wahlströms

Okogwu, Tola och Carina Jansson (övers.). *Flickan med det magiska håret*. Stockholm, B. Wahlströms

Olczak, Martin och Anna Sandler. *Ragnarök i Stockholm city*. Stockholm, Rabén & Sjögren

Olerot, Ann. *Jag är en fuckin' queen*. Bromma, Ordalaget bokförlag

Olofsson, Emelie och Ellinor Kronholm. *Epa*. Helsingborg, Hegas

Olsberg, Karl, Philipp Ach och Weronica Andersson (övers.). *Strandade på Smaragdön*. Västra Frölunda, Tukan förlag

Olsson, Johanna. *Tribe F - the right to be forgotten*. Stockholm, Berghs

Olsson, Malin V. *Klara klumphjärta*. Gävle, Auriga förlag

Osada, Hiroshi, Ryōji Arai och Björn Wada (övers.). *Mer än något annat glittrar det. En bok om vatten*. Stockholm, Bokförlaget Trasten

Owen, Karen, Louise Forshaw och Annika Torstensson (övers.). *Callie och spionen i skyn*. Malmö, Stabenfeldt AB

Palmaer, Andreas och Fabian Göranson. *Barnens rekordbok*. Stockholm, Alfabet

Palmer, Tom och Helena Olsson (övers.). *Efter kriget*. Örnsköldsvik, Argasso

Paolini, Christopher och Lottie Eriksson (övers.). *Murtagh*. Stockholm, Bonnier Carlsen

Parvela, Timo, Bjørn Sortland, Pasi Pitkänen och Marjut Hökfelt (övers.). *Virus*. Stockholm, Bonnier Carlsen

Piercey, Rachel, Freya Hartas och Linda Skugge (övers.). *Födelsedagskalas i skogen med Björn och hans vänner Över 100 saker att bitta*. Stockholm, Lind & Co

Poe, Edgar och Helena Olsson (övers.). *Röda dödens mask och andra noveller*. Örnsköldsvik, Argasso

Pollack, Taliah, Oana Achiței och Salomon Schulman (övers.). *Eyershalekhts*. ShTōkholm, Pionier pres

Pommaux, Yvan och Jan Henrik Swahn (övers.). *John Kattsson, detektiv*. Stockholm, Karneval förlag

Qarah'bāghī, Mas'ūd och Felicia Sjöo (övers.). *Att lura ett lejon*. Bromma, Opal

Riordan, Jane, A. A. Milne, Mark Burgess, Ernest H. Shepard och Torun Reuterswärd (övers.). *Det var en gång en björn. Berättelser från innan allting började*. Stockholm, Modernista

Riordan, Rick och Anders Bellis (övers.). *Född till hjälte*. Stockholm, Bonnier Carlsen

Roca Ahlgren, Malin och Mattias Andersson. *Kamouflageprinsessan*. Trollhättan, Kikkuli förlag

Rojek, Cecilia och Alexandra Uhlmann Konjicija. *Det gyllene korset*. Strängnäs, Strängnäs bibliotek

Rosenberg, Vanna och Cecilia Heikkilä. *Stjärntecknarna*. Stockholm, Bonnier Carlsen

Rosoff, Meg och Ulla Roseen (övers.). *Med sådana vänner*. Stockholm, Gilla böcker

Rundberg, Johan. *Ormsaltaren*. Stockholm, Natur & Kultur

Russell, P. Craig, Neil Gaiman, Kevin Nowlan och John-Henri Holmberg (övers.). *Kyrkogårdsboken*. Stockholm, Epix

Saint-Exupéry, Antoine de och Evelina Ivarsson (övers.). *Den lille prins*. Stockholm, Modernista

Salmi, Veera, Matti Pikkujämsä och Janina Orlov (övers.). *Anden Aaltonen och konsten att flyga*. Umeå, Atrium

Samir, V. I. I. *Kelgrisen*. Göteborg, Mekaniska förlaget

Sandström, Elin. *Vilse*. Stockholm, Rabén & Sjögren

Sarenbrant, Sofie. *Ett hjärta av guld*. Stockholm, Bookmark förlag

Sheppard, Sarah. *Viktiga kartor. för äventyrare och dagdrömmare*. Stockholm, Bonnier Carlsen

Sirett, Dawn, *Peka och känn. Gosiga djur*. Stockholm, Lind & Co

Sjöberg, Lena. *Utan att du vet*. Stockholm, Rabén & Sjögren

Sjögren, Viveka och Diana Dobrodij (övers.). *Jakby ty spyttar Myška*. Skene, Nordient

Sjögren, Viveka. *Någons bror*. Färjestaden, Vombat förlag

Sjölund, Anna, Stina Nyberg och Natalie Sjölund. *Vad har hänt med alla vad?* Vendelsö, Autonomistödande pedagogik

Skräckberättelser. Avesta, Avesta bibliotek

Smith, Sydney och Katarina Kieri (övers.). *Kommer du ihåg?* Stockholm, Lilla Piratförlaget

Stenberg Lundgren, Malin och Johanna Rehn. *Märit och dummasnälla pappa*. Trollhättan, Kikkuli förlag

Stenholm, Åsa. *Mina brott, utbrott och sammanbrott*. Stockholm, Rabén & Sjögren

Stoltz, Lina. *Aldrig förstå, aldrig förlåta*. Stockholm, Rabén & Sjögren

Stowell, Louie och Carina Jansson (övers.). *Loke. En ond guds hemliga dagbok*. Sundbyberg, Bokförlaget Semic

Strand, Marianne, Lotta Lennartsdotter, Johan Jansson, Inga-Britt Uusitalo (övers.) och Ingela Henriksson (övers.). *När lillebror försvann*. Luleå, PUF-förlag

Strom, Yale, och Emil Singer-Fuer och Nikolaj Olniansky (övers.). *Sblombl-Boym! Un di purim-avanture*. Hör, Olniansky Tekst

Svirsky, Liv och Mattias Andersson. *Jag och allt det nya. Lätta boken om förändringar, oro och stress*. Lund, Nypon förlag

Svirsky, Liv och Kornelia Engqvist. *Nyfiken*. Helsingborg, Hegas

Svirsky, Liv och Kornelia Engqvist. *Skam*. Helsingborg, Hegas

Sydegård, A. K. *Kille bortskänkes (gratis!)*. Stockholm, Rabén & Sjögren

Taikon, Mia, Eva Wijk och Orvo Grönfors (övers.). *Maja tsinnela haabe*. Huddinge, Erg-förlag

Tarshis, Lauren, Scott Dawson och Emeli André (övers.). *Jag överlevde Pearl Harbor 1941*. Stockholm, Lind & Co

Thydell, Johanna och Emma Adbåge. *Dumma teckning!* Stockholm, Alfabet

Trébor, Carole, Gabriele Bagnoli och Sandra Riomar (övers.). *Förföljd!* Sundbyberg, Kartago

Trébor, Carole, Garbrielle Bagnoli och Sandra Riomar (övers.). *Motstånd!* Sundbyberg, Kartago

Törnqvist, Marit. *Sköldpadda och jag*. Stockholm, Rabén & Sjögren

Törnvall, Clara och Anneli Furmark. *Vanliga människor. Autistens guide till galaxen*. Stockholm, Natur & Kultur

Uggla, E. P. *Fallet från Eden*. Stockholm, Bonnier Carlsen

Umrigar, Thrity N., Khoa Le och Göran Ribe (övers.). *Socker i mjölken*. Stockholm, Epix

Valero, Keto och Björn Wahlberg (övers.). *Darwin 1*. Trosa, Cobolt

Vestman, Emma. *Kär på riktigt?* Stockholm, Rabén & Sjögren

Wallenberg, Andrea, Maria Strutz och Oskar Jonsson. *Småspråkarnas babytecken*. Stockholm, Bonnier Carlsen

Wallenberg, Petter, Jan Ericson, Henrik Johansson, Björn Törnblom och Erica Jacobson. *Bland drakar och dragqueens. Sagobok*. Stockholm, Natur & Kultur

Westerman, Matilda, Per Wreding och Johanna Kristiansson. *Så funkar pengar*. Stockholm, Bonnier Carlsen

Wiberg, Julia och Hanna Granlund. *Hej till allt i skogen*. Stockholm, Rabén & Sjögren

Wieslander, Jujja, Tomas Wieslander och Sven Nordqvist. *Sjung med Mamma Mu och Kråkan*. Stockholm, Rabén & Sjögren

Wikström, Ida. *Sagan om bokstaven som gick sin väg*. Stockholm, Bookmark

Winroth, Magnolia. *Uriab 1*. Malmö, Nosebleed Studio

Woltz, Anna och Joakim Sundström (övers.). *Tunneln*. Stockholm, Gilla böcker

Yumi, Tomu, Gustaf Lord och Maria Frensborg. *Resan till Interversum*. Stockholm, Bonnier Carlsen

Zachrisson, Lisa och Catarina Kruusval *Mina bästa sånger & ramsor*. Stockholm, En bok för alla

Zhang, Qiusheng, Chengliang Zhu och Anna Gustafsson Chen (övers.). *Laba – den godaste gröten*. Göteborg, Hjulet

Åkerström, Linda. *Halvling*. Stockholm, Bonnier Carlsen

Öhman, Peppe och Rana Mohamed Osman (övers.). *Taemnytsya Adnana*. Linköping, Olika förlag

Östergren, Emelie och Emma Virke. *Presenten*. Stockholm, Lilla Piratförlaget

Teoretisk litteratur

10 fakta om flyktingar, UNHCR, <https://www.unhcr.org/neu/se/106103-10-fakta-om-flyktingar-2.html>.

Befolkningsstatistik, Statistiska centralbyrån, <https://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/befolkning/befolkningens-sammansattning/befolkningsstatistik>.

Bokförsäljningsstatistiken 2023. Svenska Bokhandlareföreningen/Svenska Förläggareföreningen, 2023, <https://forlaggare.se/wp-content/uploads/2024/03/Bokforsaljningsstatistiken-2023.pdf>. Hämtad 26 mars 2024.

Bokprovning på Svenska barnboksinstitutet. En dokumentation. Årgång 2016. Svenska barnboksinstitutet, 2017, <https://www.barnboksinstitutet.se/wp-content/uploads/2018/09/Bokprovning-2017-dokumentation.pdf>. Hämtad 27 mars 2024.

Bokprovning på Svenska barnboksinstitutet. En dokumentation. Årgång 2017. Svenska barnboksinstitutet, 2018, <https://www.barnboksinstitutet.se/wp-content/uploads/2018/09/2017-%C3%A5rs-utgivning-dokumentation.pdf>. Hämtad 27 mars 2024.

Bokprovning på Svenska barnboksinstitutet. En dokumentation. Årgång 2018. Svenska barnboksinstitutet, 2019, <https://www.barnboksinstitutet.se/dokumentation-2019/>. Hämtad 27 mars 2024.

Bokprovning på Svenska barnboksinstitutet. En dokumentation. Årgång 2019. Svenska barnboksinstitutet, 2020, <https://www.barnboksinstitutet.se/dokumentation-2020/>. Hämtad 27 mars 2024.

Bokprovning på Svenska barnboksinstitutet. En dokumentation. Årgång 2020. Svenska barnboksinstitutet, 2021, <https://www.barnboksinstitutet.se/wp-content/uploads/2021/04/Dokumentation-2021.pdf>. Hämtad 27 mars 2024.

Bokprovning på Svenska barnboksinstitutet. En dokumentation. Årgång 2022. Svenska barnboksinstitutet, 2023, <https://www.barnboksinstitutet.se/wp-content/uploads/2023/04/Dokumentation-2023.pdf>. Hämtad 26 mars 2024.

- Davies, Shawn, Therese Pettersson och Magnus Öberg. "Organized Violence 1989–2021, and Drone Warfare". *Journal of Peace Research* 59(4), 2022, 593-610.
<https://doi.org/10.1177/00223433221108428> Hämtad 2 april 2024.
- Efter ÖB:s uttalande, BRIS, <https://www.bris.se/om-bris/press-och-opinion/pressmeddelanden/efter-obs-uttalande--fler-barn-kontaktar-bris-om-oro-for-krig/>
- Ett läsvänligt hem. Rapport 2023. Lärarstiftelsen, <https://lararstiftelsen.se/wp-content/uploads/ett-lasvanligt-hem-rapport-webb.pdf>. Hämtad 26 mars 2024.
- Larrington, Carolyne. *The Norse Myths that Shape the Way we Think*. London: Thames & Hudson.
- Mediebarometern 2023, Jonas Ohlsson (red.). Göteborg: Göteborgs universitet, Nordicom, 2023, <https://norden.diva-portal.org/smash/get/diva2:1757106/FULLTEXT02.pdf>. Hämtad 26 mars 2024.
- Nauwerck, Malin. "Hon skriver böckerna som välter Tiktok", *Aftonbladet* 25 maj 2023, <https://www.aftonbladet.se/kultur/a/76LRzW/malin-nauwerck-om-booktok>. Hämtad 26 mars 2024.
- Svensson, Sonja. "Dödspolare, skuggmän och förlorade fäder. Idyllfobin i ungdomsboken", *Konsten att berätta för barn*, red. Anne Banér, Stockholm: Centrum för barnkulturforskning, 1996, 263–278.
- Ungdomsbarometern, Ungdomsbarometern, 2023, <https://info.ungdomsbarometern.se/ungdomsbarometern>. Hämtad 26 mars 2024.
- Warnqvist, Åsa. "Family First in Homes Away From Home. Depictions of Refugee Experiences and Flight from War in Picturebooks Published in Sweden 2014–2018", *Bookbird. A Journal of International Children's Literature*, 56:4, 2018, 60–71.

Svenska barnboksinstitutets statistik

Den sista februari 2024 hade det inkommit **2 197** barn- och ungdomsböcker med utgivningsår 2023 till Svenska barnboksinstitutet.

Svenska barnboksinstitutet har redovisat utgivningsstatistik sedan den första Bokprovningen 1993. 1993–1998 hämtades statistiken från *Svensk bokförteckning* men från och med 1999 redovisas Svenska barnboksinstitutets egen statistik. Alla procentangivelser är avrundade till närmaste heltal.

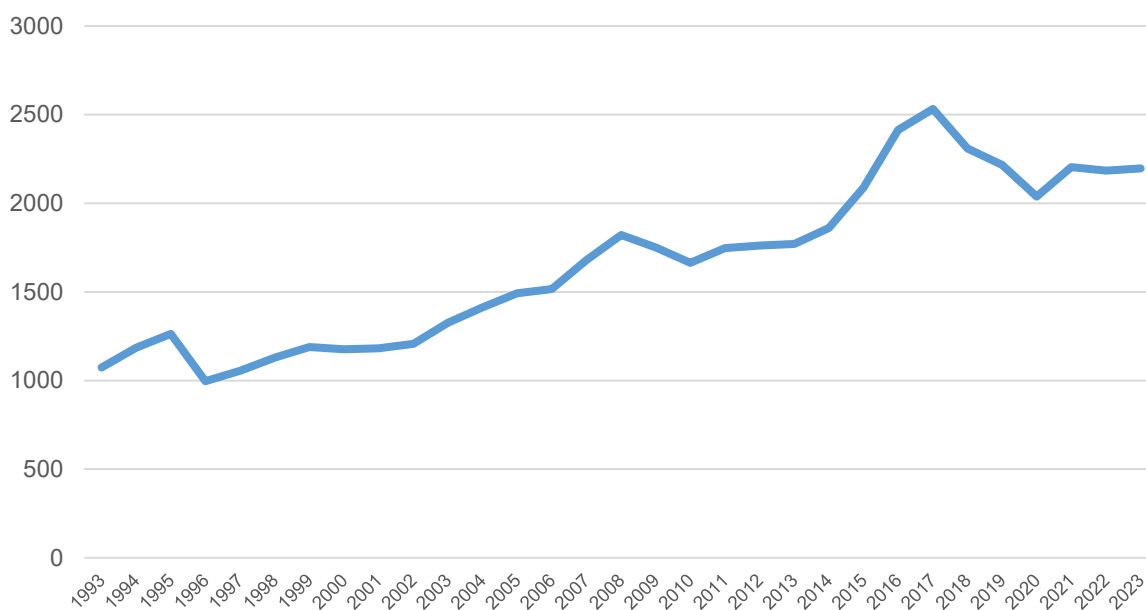
Utgivningen av barn- och ungdomsböcker

Tabell 1. Utgivningen av barn- och ungdomsböcker 2022–2023

Kategori	2022	2023
Bilderböcker	744	760
Dramatik	3	6
Faktaböcker	403	394
Kapitelböcker	327	362
Mellanåldersböcker	355	368
Poesi	11	6
Samlingar	50	27
Sångböcker	10	9
Tecknade serier	109	111
Ungdomsböcker	171	154
Totalt	2 183	2 197

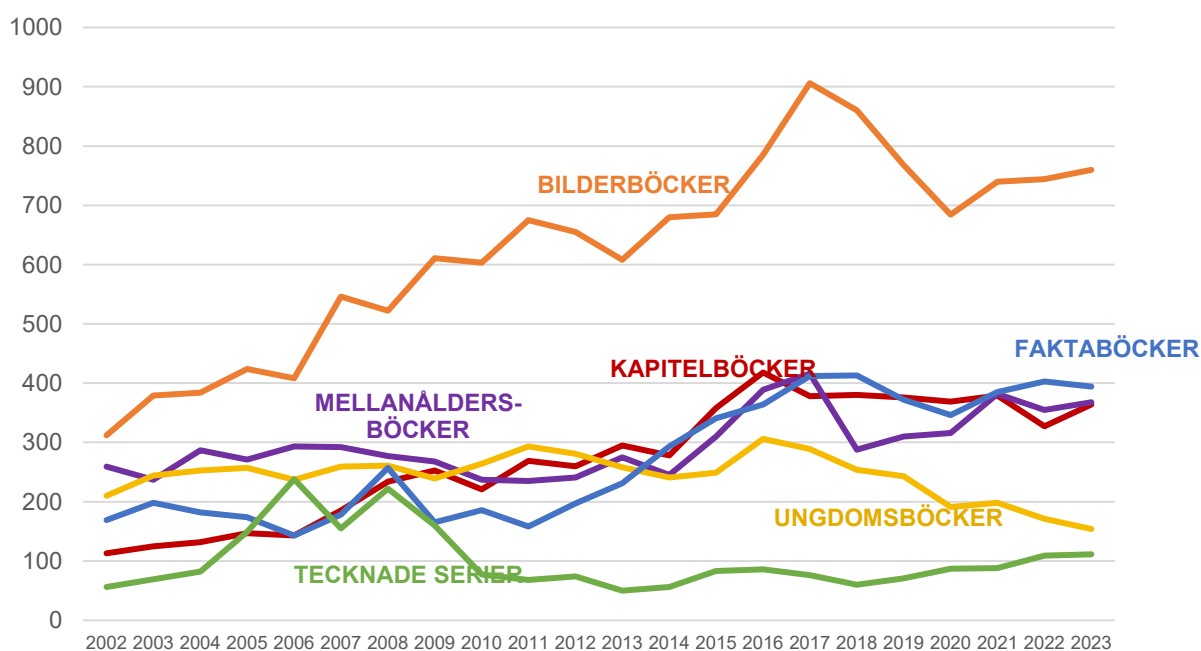
Kommentar: År 2023 utkom 2 197 barn- och ungdomsböcker, vilket är en **ökning med knappt 1 procent** jämfört med 2022.

Diagram 1. Utgivningen av barn- och ungdomsböcker 1993–2023

Kommentar: Statistiken redovisas från och med Bokprovningens start 1993. 2023 gavs det ut **105 procent** fler barn- och ungdomsböcker än 1993. Siffrorna 1993–1998 är hämtade från *Svensk bokförteckning*. Siffrorna 1999 och framåt är framtagna av Sbi.

Diagram 2. Utgivningen fördelad på kategorier 2002–2023

Kommentar: Denna statistik redovisas från och med 2002, när Sbi började föra statistik över de i dag gällande kategorierna.

Originalsvenska och översatta barn- och ungdomsböcker

Tabell 2. Utgivningen av originalsvenska barn- och ungdomsböcker 2022–2023

Kategori	2022	2023
Bilderböcker	533	533
Dramatik	2	5
Faktaböcker	213	201
Kapitelböcker	260	302
Mellanåldersböcker	256	268
Poesi	11	4
Samlingar	40	18
Sångböcker	9	7
Tecknade serier	19	17
Ungdomsböcker	144	108
Totalt	1 487	1 463

Kommentar: Den originalsvenska utgivningen 2023 **minskade med knappt 2 procent** jämfört med 2022. Med svenska barn- och ungdomsböcker avses böcker som är utgivna i Sverige på originalspråk.

Tabell 3. Utgivningen av översatta barn- och ungdomsböcker 2022–2023

Kategori	2022	2023
Bilderböcker	211	225
Dramatik	1	1
Faktaböcker	190	191
Kapitelböcker	67	59
Mellanåldersböcker	99	100
Poesi	-	2
Samlingar	10	9
Sångböcker	1	2
Tecknade serier	90	94
Ungdomsböcker	27	46
Totalt	696	729

Kommentar: Den översatta utgivningen 2023 **ökade med 5 procent** jämfört med 2022. Med översatta barn- och ungdomsböcker avses böcker som tidigare har givits ut på annat språk eller i ett annat land.

Diagram 3. Fördelning mellan originalsvenska och översatta barn- och ungdomsböcker 2023

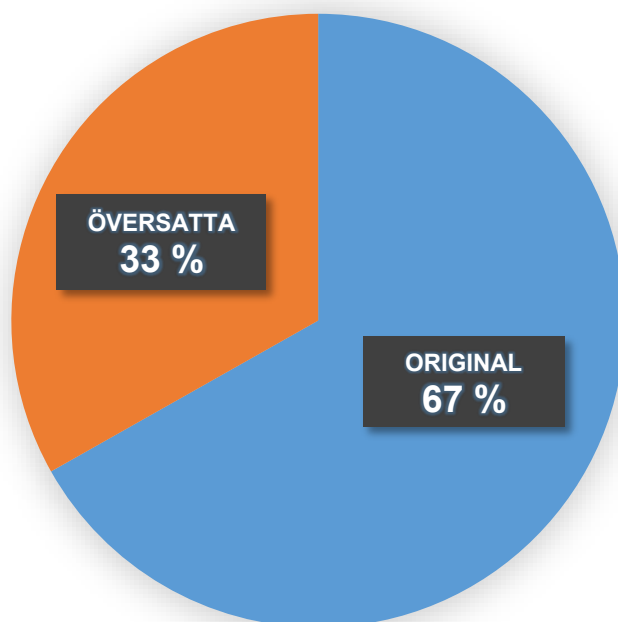
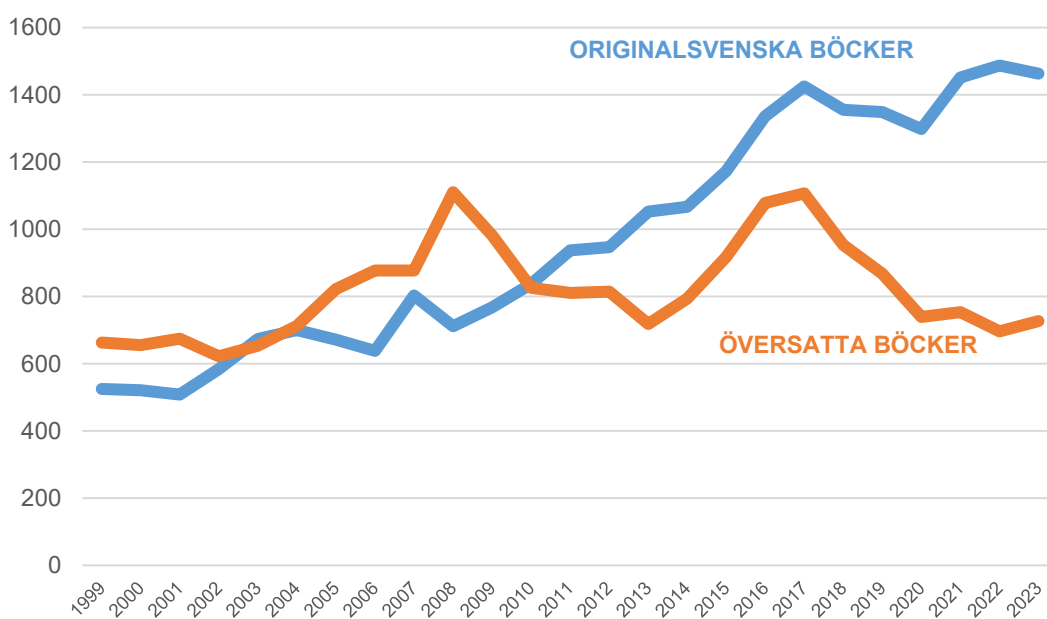
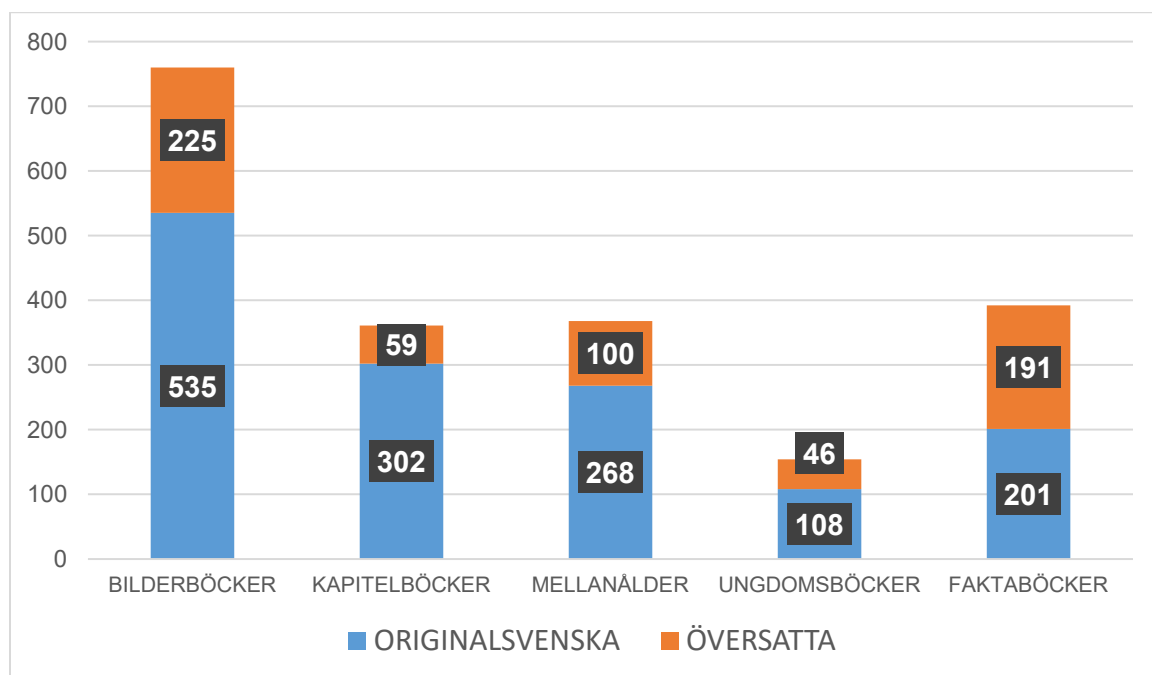

Diagram 4. Utgivningen av barn- och ungdomsböcker 1999–2023, antalet originalsvenska respektive översatta titlar

Kommentar: Denna statistik redovisas från och med 1999, när Sbi började dela in samtliga utgivna böcker i svenska och översatta.

Diagram 5. Utgivningen i de största kategorierna 2023

Förstaupplagor av barn- och ungdomsböcker

Tabell 4. Utgivningen av förstaupplagor 2022–2023

Kategori	2022	2023
Bilderböcker	632	630
Dramatik	3	6
Faktaböcker	384	368
Kapitelböcker	318	349
Mellanåldersböcker	331	338
Poesi	10	6
Samlingar	50	24
Sångböcker	9	7
Tecknade serier	99	108
Ungdomsböcker	141	120
Totalt	1 977	1 954

Kommentar: Utgivningen av förstaupplagor 2023 minskade med 1 procent jämfört med 2022.

Tabell 5. Originalsvenska förstaupplagor 2022–2023

Kategori	2022	2023
Bilderböcker	424	422
Dramatik	2	5
Faktaböcker	197	183
Kapitelböcker	253	293
Mellanåldersböcker	235	247
Poesi	10	4
Samlingar	40	17
Sångböcker	8	5
Tecknade serier	16	16
Ungdomsböcker	120	94
Totalt	1 305	1 286

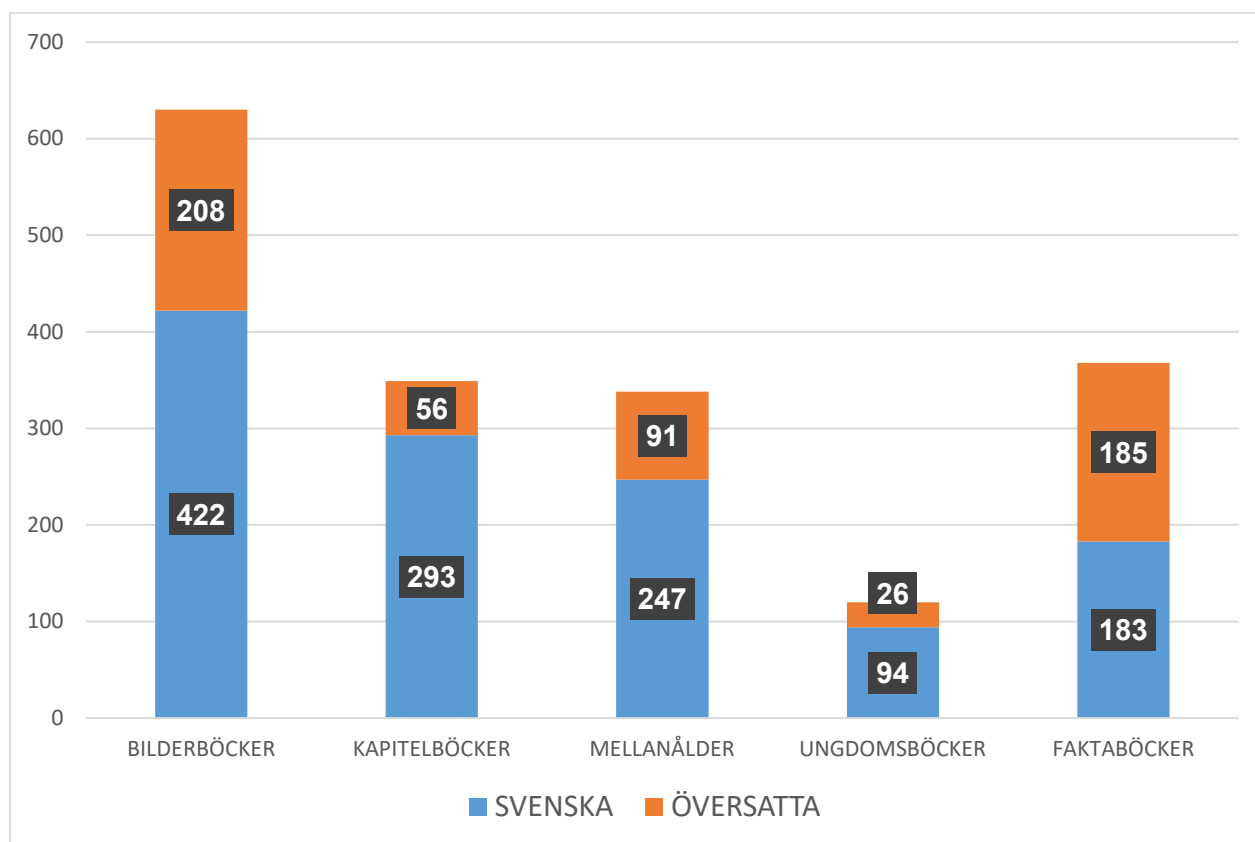
Kommentar: Utgivningen av originalsvenska förstaupplagor 2023 minskade med knappt 2 procent jämfört med 2022.

Tabell 6. Översatta förstaupplagor 2022–2023

Kategori	2022	2023
Bilderböcker	208	208
Dramatik	1	1
Faktaböcker	187	185
Kapitelböcker	65	56
Mellanåldersböcker	96	91
Poesi	-	2
Samlingar	10	7
Sångböcker	1	2
Tecknade serier	83	92
Ungdomsböcker	21	26
Totalt	672	668

Kommentar: Utgivningen av översatta förstaupplagor 2023 är närmast oförändrad jämfört med 2022.

Diagram 6. Utgivningen av förstaupplagor i de största kategorierna 2023

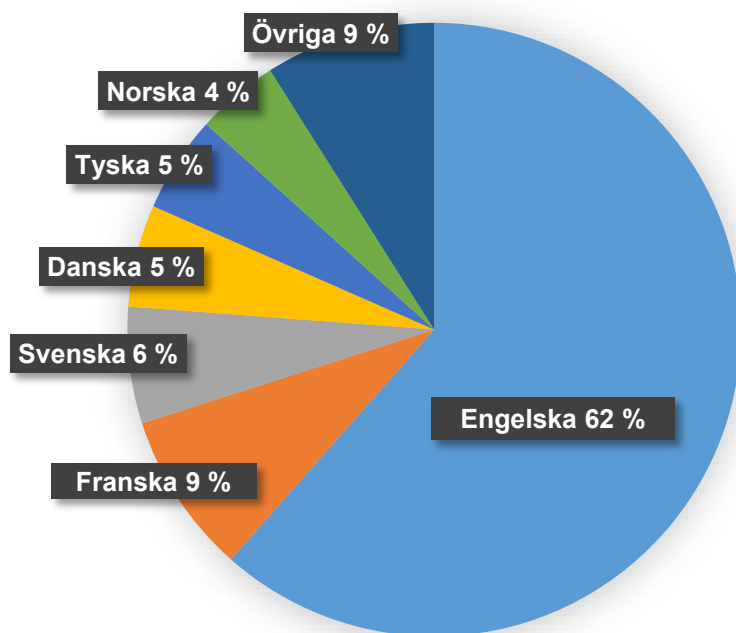
Översättningar av barn- och ungdomsböcker

Tabell 7. Språk varifrån översättningarna gjorts i förstaupplagor 2022–2023, antal titlar

Språk	2022	2023
Engelska	428	411
Franska	45	57
Svenska*	40	41
Danska	41	36
Tyska	28	34
Norska	8	29
Nederländska	6	7
Ukrainska	2	6
Finska	3	5
Italienska	3	5
Spanska	8	5
Japanska	5	4
Koreanska	2	3
Litauiska	0	2
Vietnamesiska	1	2
Albanska	2	1
Hebreiska	0	1
Isländska	0	1
Kinesiska	1	1
Kurdiska	1	1
Makedonska	0	1
Turkiska	2	1
Persiska	0	1
Polska	0	1
Ryska	0	1
Uppgift saknas	7	11

* Böcker översatta från svenska till annat språk och utgivna i Sverige. I statistiken över översättningar inkluderas även böcker översatta till andra språk än svenska.

Diagram 7. De största språken varifrån översättningar gjorts 2023 jämfört med övriga språk

Böcker publicerade på annat språk än svenska

Tabell 8. Förekomst av andra språk än svenska 2022–2023

Språk	2022	2023
Engelska	20	32
Arabiska	15	14
Persiska	9	9
Somaliska	23	9
Ukrainska	4	8
Meänkäli	-	6
Jiddisch	1	5
Romani	2	5
Nordsamiska	3	4
Franska	2	2
Dari	-	1
Farsi	-	1
Finska	-	1
Kurdiska	8	1
Litauiska	-	1
Nederländska	-	1
Nynorska	-	1
Rumänska	2	1
Sydsamiska	-	1
Syriska	-	1
Tigrinska	-	1
Tyska	-	1
Umesamiska	-	1
Vietnamesiska	-	1

Kommentar: Böcker med parallelltext är inkluderade i ovanstående tabell. De flesta böcker med parallelltext är utgivna med text på svenska samt ett annat språk men i vissa fall finns flera språk än svenska representerade. Det kan till exempel röra sig om en bok med text på engelska och arabiska. I de fallen räknas båda språken i tabellen ovan. Det totala antalet språkförekomster är därför något högre än antalet böcker. 2023 utkom **93 böcker** (2022: 88) på andra språk än svenska eller med parallelltext på svenska och/eller annat/andra språk.

Återutgivning av barn- och ungdomsböcker

Tabell 9. Totalt antal återutgivna titlar 2022–2023

Kategori	2022	2023
Bilderböcker	112	128
Dramatik	-	-
Faktaböcker	19	24
Kapitelböcker	9	12
Mellanåldersböcker	24	30
Poesi	1	-
Samlingar	-	3
Sångböcker	1	2
Tecknade serier	10	3
Ungdomsböcker	30	34
Totalt	206	236

Kommentar: Återutgivningen 2023 ökade med 15 procent jämfört med 2022.

Tabell 10. Originalsvensk återutgivning 2022–2023

Kategori	2022	2023
Bilderböcker	109	111
Dramatik	-	-
Faktaböcker	16	18
Kapitelböcker	7	9
Mellanåldersböcker	21	21
Poesi	1	-
Samlingar	-	1
Sångböcker	1	2
Tecknade serier	3	1
Ungdomsböcker	24	14
Totalt	182	177

Kommentar: Den originalsvenska återutgivningen 2023 minskade med 3 procent jämfört med 2022.

Tabell 11. Översatt återutgivning 2022–2023

Kategori	2022	2023
Bilderböcker	3	17
Dramatik	-	-
Faktaböcker	3	6
Kapitelböcker	2	3
Mellanåldersböcker	3	9
Poesi	-	-
Samlingar	-	2
Sångböcker	-	-
Tecknade serier	7	2
Ungdomsböcker	6	20
Totalt	24	59

Kommentar: Den översatta återutgivningen 2023 ökade med 145 procent jämfört med 2022.

Diagram 8. Utgivningen uppdelad på förstaupplagor och återutgivning 2023

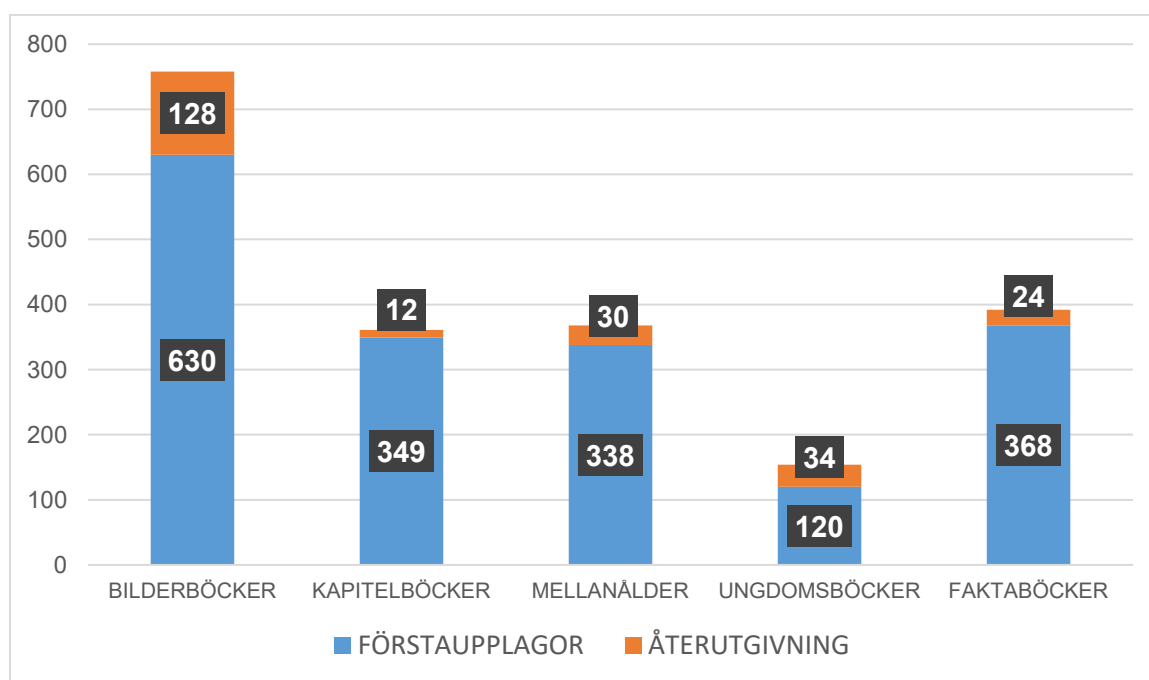

Diagram 9. Fördelning mellan förstaupplagor och återutgivning 2023

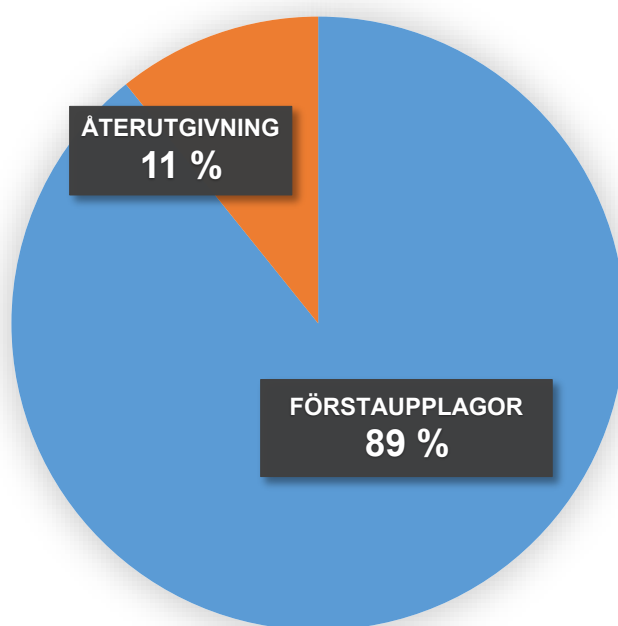
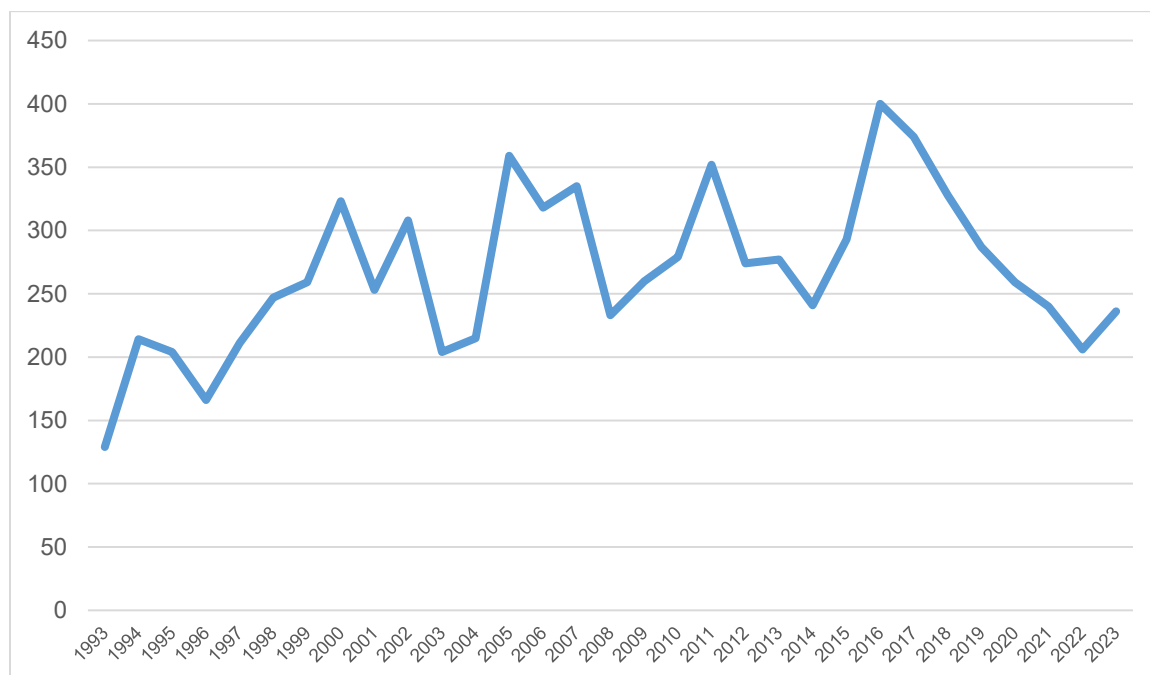

Diagram 10. Återutgivning i antal titlar 1993–2023

Upphovspersoner i förstaupplagor

Tabell 12. Upphovspersoners kön i förstaupplagor 2023

Kategori	Kvinna		Man	
	<i>Antal</i>	%	<i>Antal</i>	%
Bilderböcker	483	71 %	198	29 %
Dramatik	4	67 %	2	33 %
Faktaböcker	182	54 %	158	46 %
Kapitelböcker	273	65 %	149	35 %
Mellanåldersböcker	227	59 %	157	41 %
Poesi	4	57 %	3	43 %
Samlingar	4	67 %	2	33 %
Sångböcker	6	86 %	1	14 %
Tecknade serier	34	35 %	63	65 %
Ungdomsböcker	86	70 %	36	30 %
Totalt	1 303	63 %	768	37 %

Tabell 13. Upphovspersoners kön i originalsvenska förstaupplagor 2023

Kategori	Kvinna		Man	
	<i>Antal</i>	%	<i>Antal</i>	%
Bilderböcker	359	74 %	125	26 %
Dramatik	3	60 %	2	40 %
Faktaböcker	107	58 %	77	42 %
Kapitelböcker	236	67 %	119	34 %
Mellanåldersböcker	175	63 %	102	37 %
Poesi	3	75 %	1	25 %
Samlingar	2	67 %	1	33 %
Sångböcker	4	80 %	1	20 %
Tecknade serier	12	80 %	3	20 %
Ungdomsböcker	69	72 %	27	28 %
Totalt	970	68 %	458	32 %

Tabell 14. Upphovspersoners kön i översatta förstaupplagor 2023

Kategori	Kvinna		Man	
	<i>Antal</i>	<i>%</i>	<i>Antal</i>	<i>%</i>
Bilderböcker	124	63 %	73	37 %
Dramatik	1	100 %	-	-
Faktaböcker	75	48 %	81	52 %
Kapitelböcker	37	55 %	30	45 %
Mellanåldersböcker	52	49 %	55	51 %
Poesi	1	33 %	2	67 %
Samlingar	2	67 %	1	33 %
Sångböcker	2	100 %	-	-
Tecknade serier	22	27 %	60	73 %
Ungdomsböcker	17	65 %	9	35 %
Totalt	333	52 %	311	48 %

Huvudpersoner i förstaupplagor

Tabell 15. Huvudpersoners kön i förstaupplagor 2023

Kategori	Flicka		Pojke		Ej spec. kön	
	<i>Antal</i>	%	<i>Antal</i>	%	<i>Antal</i>	%
Bilderböcker	124	39 %	120	37 %	77	24 %
Kapitelböcker	125	55 %	95	41 %	9	4 %
Mellanåldersböcker	152	57 %	108	41 %	5	2 %
Tecknade serier	31	53 %	28	47 %	-	-
Ungdomsböcker	54	61 %	34	38 %	1	-
Totalt	486	50 %	385	40 %	92	10 %

Kommentar: Huvudpersoner kan också vara till exempel förmänskligade djur som tillskrivs kön. Huvudpersoner räknas enbart i de kategorier som anges i tabellen. **2023** var fördelningen **50 %** flickor (2022: 55 %), **40 %** pojkar (2022: 39 %) och **10 %** ej specificerat kön (2022: 6 %) i den totala utgivningen av förstaupplagor. Transpersoner anges efter vilket kön de identifierar sig med.

Tabell 16. Huvudpersoners kön i originalsvenska förstaupplagor 2023

Kategori	Flicka		Pojke		Ej spec. kön	
	<i>Antal</i>	%	<i>Antal</i>	%	<i>Antal</i>	%
Bilderböcker	96	40 %	88	37 %	54	23 %
Kapitelböcker	103	55 %	77	41 %	5	4 %
Mellanåldersböcker	121	62 %	71	36 %	4	2 %
Tecknade serier	4	67 %	2	33 %	-	-
Ungdomsböcker	44	59 %	29	39 %	1	1 %
Totalt	368	53 %	267	38 %	64	9 %

Kommentar: **2023** var fördelningen **53 %** flickor (2022: 58 %), **38 %** pojkar (2022: 35 %) och **9 %** ej specificerat kön (2022: 7 %) i den totala utgivningen av originalsvenska förstaupplagor.

Tabell 17. Huvudpersoners kön i översatta förstaupplagor 2023

Kategori	Flicka		Pojke		Ej spec. kön	
	<i>Antal</i>	%	<i>Antal</i>	%	<i>Antal</i>	%
Bilderböcker	27	35 %	30	39 %	20	26 %
Kapitelböcker	22	54 %	17	41 %	2	5 %
Mellanåldersböcker	31	45 %	37	54 %	1	1 %
Tecknade serier	26	51 %	25	49 %	-	-
Ungdomsböcker	10	67 %	5	33 %	-	-
Totalt	116	46 %	114	45 %	23	9 %

Kommentar: **2023** var fördelningen **46 %** flickor (2022: 44 %), **45 %** pojkar (2022: 50 %) och **9 %** ej specificerat kön (2022: 6 %) i den totala utgivningen av översatta förstaupplagor.

Förlag och utgivare

Tabell 18. Utgivningen 2023 fördelad på förlag

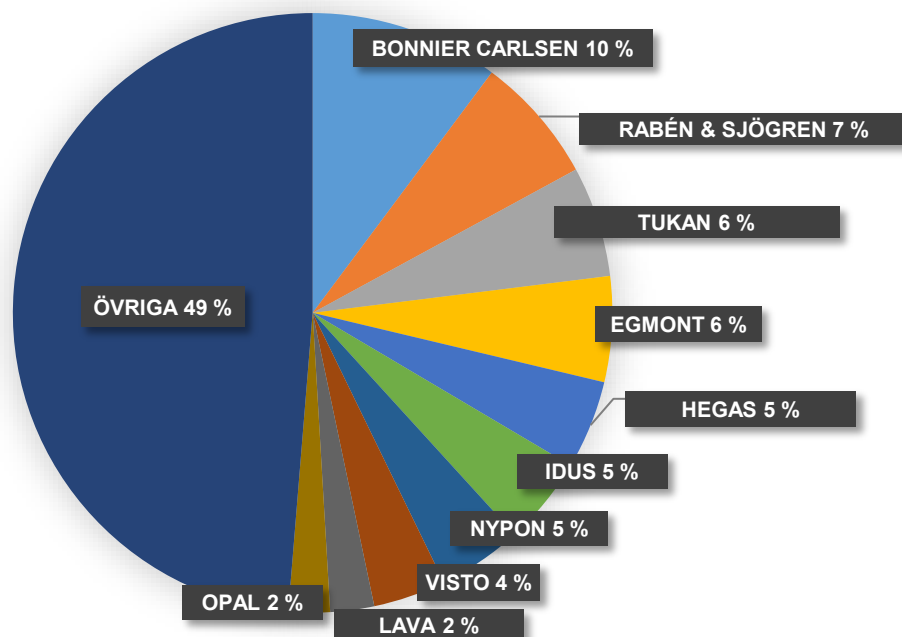
Förlag	Antal
Bonnier Carlsen	225
Rabén & Sjögren	151
Tukan	131
Egmont Publishing	125
Hegas	105
Idus	104
Nypon	100
Visto (H)	86
Lava förlag (H)	52
Opal	49
Lind & Co	48
Lilla Piratförlaget	42
Alfabeta	38
Natur & kultur	38
Berghs	36
B. Wahlströms	34
Goboken	31
Ordalaget	29
Ekström & Garay (H)	27
En bok för alla	26
Cobolt	24
Stabenfeldt	23
Beta pedagog	21
Epix	20
Books on demand (BoD) (P)	19
Modernista	16
Argasso	15
Semic	15
Dar Al Muna	14
Olika	14
Ditt bokförlag (H)	13
Barthelson	12
Triumf	12
Funkibator förlag	11
Kikkuli	10
Bookmark förlag	9
Speja	9
Kartago	8
Vulkan (P)	8

Askunge Thorsén förlag	7
Bellinova	7
Bornelings	7
Gilla böcker	7
Somabooks	7
Lumenos (H)	6
Pionier press	6
Trasten	6

Kommentar: I tabellen redovisas de förlag som har gett ut 6 titlar eller fler under 2023. Sammanlagt 1 803 titlar (2022: 1 856). Resterande förlag och utgivare har gett ut 394 titlar (2022: 327) sammanlagt.

(P) = Publiceringstjänst. Upphovspersonen själv finansierar hela utgivningen.
(H) = Hybridförlag. Upphovspersonen tar delar av den ekonomiska risken.

Diagram 11. De tio största förlagen i förhållande till övriga utgivare 2023

Program Bokprovning årgång 2023

Föreläsningar

Föreläsningarna äger rum den 11 april, kl. 9.00–12.30 i Zoom.

Vad hände i utgivningen 2023? Statistikgenomgång

Sara Lafolie, Svenska barnboksinstitutet, presenterar statistikresultaten i utgivningen av barn- och ungdomsböcker i Sverige 2023.

Vad hände i utgivningen 2023? Teman och analyser

Sofia Gydemo, Svenska barnboksinstitutet, presenterar teman i utgivningen av barn- och ungdomsböcker i Sverige 2023.

Faktaböcker för barn och unga 2023 – trendkänslig samhällsbarometer eller bara vilda djur?

Fredrik Holm, bibliotekarie vid biblioteken i Halmstad, föreläser om faktaboksutgivningen 2023.

Krig och flykt i barn- och ungdomslitteraturen 2023

Christina Wahldén, författare och journalist, tittar närmare på hur krig skildras i barn- och ungdomsböckerna, vilka krig som är synliga och hur krigen påverkar karaktärerna i böckerna.

Utställning

I samband med Bokprovningen anordnar Sbi en utställning med 2023 års barn- och ungdomsböcker i institutets bibliotek. Utställningen kan besökas under bibliotekets ordinarie öppettider till och med den 30 maj.

Bokprovningsfinissage

Bokprovningssäsongen knyts ihop med ett program med en panel den 30 maj med start kl. 16.00. Panelens deltagare kommer från olika håll i bokbranschen och akademien. De samtalar om årets Bokprovning utifrån dokumentationen.

Efter samtalet finns chans att se utställningen en sista gång innan böckerna flyttas till magasinerna. Programmet ges på Svenska barnboksinstitutet, Odengatan 61. Fri entré, ingen föranmälan krävs.

Filmning

Bokprovningen filmas och kommer att finnas tillgänglig på Sbi play.

Tack

Svenska barnboksinstitutet vill rikta ett varmt tack till alla utgivare för att ni skänker ett exemplar av varje bok ni ger ut till Sbi. Tack också till Kungliga biblioteket för gott samarbete.

Bokprovningen arrangeras med stöd från Region Stockholm.

Kontakt

Svenska barnboksinstitutet: Amanda Idberg, kommunikationsansvarig, amanda.idberg@barnboksinstitutet.se, 08–54 54 20 51.

#bokprovning, #svenskabarnboksinstitutet, www.barnboksinstitutet.se/bokprovning

Föreläsare och skribenter

Gästföreläsare och gästskribent: Fredrik Holm

Fredrik Holm är bibliotekarie på biblioteken i Halmstad där han främst arbetar med målgruppen barn i åldern 0–6 år samt vuxna i deras närhet. Fredrik gör även podden *Läs för mig!* och arbetar bland annat med Språkstart Halland. Han sitter också med i Kulturrådets urvalsgrupp till barn- och ungdomsbokskatalogen där han har hand om faktaböcker för alla åldrar.

Föreläsning: Faktaböcker för barn och unga 2023 – trendkänslig samhällsbarometer eller bara vilda djur?

Gästföreläsare och gästskribent: Christina Wahldén

Christina Wahldén är en prisbelönt författare som skriver för olika åldrar. Hon debuterade 1998 med ungdomsromanen *Kort kjol* och har sedan dess skrivit närmare 80 böcker, däribland flera barn- och vuxenböcker om andra världskriget. Hon har bakgrund som reporter på *Svenska Dagbladet* och har besökt konfliktområden som Afghanistan, Demokratiska republiken Kongo, Libanon och Israel.

Föreläsning: Krig och flykt i barn- och ungdomslitteraturen 2023

Föreläsare Sbi: Sofia Gydemo

Sofia Gydemo är bibliotekarie och kommunikatör på Svenska barnboksinstitutet. Hon arbetar bland annat med den nyutkomna litteraturen och sitter med i redaktionen för barnämnesord. Sofia har vid tidigare Bokprovningar bland annat varit projektledare, föreläst och skrivit texter till dokumentationen.

Föreläsning: Vad hände i utgivningen 2023? Teman och analyser

Föreläsare Sbi: Sara Lafolie

Sara Lafolie är bibliotekarie vid Svenska barnboksinstitutet med ansvar för bland annat den teoretiska samlingen, specialsamlingarna av äldre barnlitteratur och för katalogisering. Hon har vid tidigare Bokprovningar bland annat föreläst, skrivit texter till dokumentationen samt arbetat med gästföreläsarna.

Föreläsning: Vad hände i utgivningen 2023? Statistikgenomgång

Bokprovningens dokumentationens skribenter

Merparten av texterna i Bokprovningens dokumentationen har skrivits av Sofia Gydemo, Amanda Idberg, Sara Lafolie, Åsa Warnqvist och Karin Wennbom, Svenska barnboksinstitutet. Redaktör för dokumentationen är Åsa Warnqvist.